

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 9-10 listopada 2013 r. na kierunku „pedagogika” prowadzonym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia na Wydziale Nauk Humanistycznych Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu o profilu ogólnoakademickim w obszarze nauk społecznych i humanistycznych

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący:

prof. dr hab. Bożena Muchacka – członek PKA,

członkowie:

dr hab. Alicja Szerląg – ekspert PKA,

dr hab. Bożena Matyjas – ekspert PKA,

Artur Gawryszewski – ekspert formalno – prawny,

Patrycja Florczuk – przedstawiciel PSRP.

Krótką informacją o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na kierunku „pedagogika” prowadzonym na Wydziale Nauk Humanistycznych Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim.

Wizytacja została przeprowadzona na wniosek Uczelni.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku a także na podstawie prac etapowych i wylosowanych prac dyplomowych.

Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Uprawnienia do prowadzenia kształcenia na kierunku „pedagogika” na poziomie studiów pierwszego stopnia Uczelnia uzyskała na mocy decyzji nr DSW-3-

4003/806/EK/Rej.110/04 Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lipca 2005 r. Decyzją nr MNiSW-DNS-WUN-6020-5022-1/IŻ/09 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 września 2009 r. uzyskano uprawnienia na poziomie studiów drugiego stopnia. Powyższy kierunek studiów jest jednym z siedmiu kierunków prowadzonych na Wydziale Nauk Humanistycznych Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu. W ramach studiów I stopnia oferta Wydziału obejmuje następujące specjalności: *Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne, Resocjalizacja z profilaktyką oraz Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza*. Na poziomie studiów II stopnia kierunek pedagogika można studiować w ramach następujących specjalności: *Resocjalizacja z profilaktyką, Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne oraz Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne i oligofrenopedagogika*.

Uchwałą Senatu WSH nr S/13/2012 z dnia 17 lipca 2012 r. przyjęto zmiany w misji i strategii Uczelni na lata 2008-2015.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1.Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.

Koncepcja kształcenia na Wydziale Nauk Humanistycznych Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu wynika z założeń misji i strategii rozwoju uczelni i wydziału. Pedagogika jako nauka o wychowaniu i kształceniu ujęta tutaj została w perspektywie humanistycznej, koncentrującej się na istocie wychowania, nauczania i uczenia się oraz społecznej, dotyczącej środowisk wychowawczych, systemów instytucji oświatowych i opiekuńczych, ich funkcji i znaczenia w rozwoju człowieka. Priorytetem Wyższej Szkoły Humanitas wyrażonej w misji uczelni jest kształcenie, a także wszechstronne wychowanie „zgodnie z wielowiekową tradycją europejskich uniwersytetów”. Przekładając to na koncepcję kształcenia na kierunku pedagogika Uczelnia jako cel postawiła sobie nie tylko przygotowanie przyszłych absolwentów do kreatywnego wykonywania zawodu pedagoga w zmieniającej się rzeczywistości społecznej, ale także kształtowanie twórczych i krytycznych osobowości studentów, rozwijanie ich charakterów oraz szerokich horyzontów intelektualnych w kontekście humanistycznych wartości: dobra, piękna i prawdy. Ważnym aspektem związanym z realizacją kształcenia na kierunku pedagogika, ściśle związanej z misją uczelni i jej podstawowej

jednostki organizacyjnej, jest także budowa ośrodka naukowego, który aktywnie uczestniczy w charakterystyce, diagnozie i projektowaniu zjawisk edukacyjnych, wychowawczych i pomocowych, przede wszystkim w skali lokalnej i regionalnej. Koncepcja kształcenia jest ukierunkowana na formowanie kompetencji absolwentów na śląskim i zagłębiowskim rynku pracy, co wynika z jednego z celów nakreślonych w misji, który został określony jako „budowanie w regionie silnego ośrodka akademickiego zapewniającego transfer wiedzy do praktyki oraz kreowanie rozwoju regionalnego i lokalnego”.

Misją Uczelni i Wydziału, która została uwzględniona w koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia, stacjonarne i niestacjonarne jest diagnoza obecnej sytuacji społecznej, która ma wskazywać na kierunki działań terapeutycznych i profilaktycznych oraz umożliwiać dostosowywanie procesu badawczo-kształceniowego do dokonujących się zmian; ponadto rozwijać współpracę naukową z ośrodkami i środowiskami akademickim z Polski i z zagranicy, dla poszerzenia skali i horyzontów prowadzonych działań. Instytut Pedagogiki realizuje misję uczelni w innym – bardzo ważnym z punktu widzenia rynku pracy – zakresie dotyczącym wyposażenia studentów w bogatą, interdyscyplinarną wiedzę, uświadamiania związków nauki z praktyką oraz przygotowywania do ustawicznego kształcenia w okresie aktywności zawodowej. W związku ze zmianami w kształceniu i wychowaniu dzieci, młodzieży i dorosłych programy studiów są permanentnie modyfikowane i doskonalone, często zindywidualizowane w oparciu o standardy międzynarodowe, aby absolwent kierunku pedagogika był dobrze przygotowany do pełnienia funkcji pedagoga nie tylko w kraju, ale również na europejskim rynku pracy. Celem studiów jest, bowiem przygotowanie absolwentów do pracy w różnych obszarach życia społecznego, wymagających pokierowania procesami wychowawczymi i dydaktycznymi. W Wyższej Szkole Humanista dotyczy to przede wszystkim takich dziedzin jak: wychowanie przedszkolne i nauczanie początkowe, potrzeby opiekuńcze z uwzględnieniem różnych faz rozwojowych i potrzeb specjalnych, wychowanie resocjalizujące, organizacja bezpieczeństwa publicznego. Szerokie spektrum problemów wynika z jednej strony z zainteresowań badawczych kadry naukowej, a z drugiej – z potrzeb środowiskowych wyrażanych na posiedzeniach działającej przy Instytucie Pedagogiki Rady Konsultacyjnej ds. Współpracy Z Otoczeniem Społeczno-Gospodarczym, na konferencjach naukowo-szkoleniowych realizowanych przez uczelnię, sygnalizowanych w ramach praktyk studenckich, zgłaszanych ze strony pedagogów, praktyków poprzez media, a także w trakcie bezpośrednich spotkań roboczych.

Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika była podstawą do opracowania programu kształcenia studiów I i II stopnia, który w zakresie pozyskiwanej przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji dostosowany jest do profilu ogólnoakademickiego, lecz także do wymagań pracodawców.

- 2) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

Na mocy Zarządzenia Rektora WSH nr R/11/2011 z dnia 21 grudnia 2011 roku, na podstawie art. 88 Wewnętrznego Systemu Zapewniania Wysokiej Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Humanitas został powołany w Instytucie Pedagogiki Wewnątrzinstytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, w skład którego wchodzi siedmiu nauczycieli akademickich i jeden przedstawiciel studentów – interesariusze wewnętrzni. Zespół ten ściśle współpracuje z Radą Konsultacyjną ds. współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym, w skład której wchodzi przedstawiciele instytucji – interesariusze zewnętrzni – do pracy w których są przygotowani absolwenci kierunku pedagogika, wszystkich specjalności. Przedmiotem pracy tych ciał było opracowanie koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika i jej bieżące monitorowanie prowadzące się do analizy: efektów kształcenia dla poszczególnych modułów, treści kształcenia dla poszczególnych modułów, metod kształcenia dla poszczególnych modułów, wymiaru godzinowego zajęć dydaktycznych dla poszczególnych modułów. Do prac zostali zaproszeni również partnerzy z Czech. Powyższe jest bardzo dobrze udokumentowane w postaci protokołów z posiedzeń Wewnątrzinstytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia odbywanych wspólnie z Radą Konsultacyjną ds. współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym. Ich analiza dowodzi rzeczywistych prac na rzecz doskonalenia jakości kształcenia na kierunku pedagogika.

W ustalaniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim biorą udział interesariusze zewnętrzni i wewnętrzni. Współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, w tym przede wszystkim reprezentantami instytucji i organizacji edukacyjnych oraz wychowawczych, dzięki czemu kształcenie na kierunku pedagogika odpowiada potrzebom i oczekiwaniom rynku pracy. Twórcy koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika uwzględnili/wskazali na konieczność zmiany tradycyjnego podejścia do pracy pedagogicznej i przeformułowaniu szeregu znaczeń i intencji zarówno w treściach kształcenia jak i w formie modelowania postaw i kompetencji przyszłych specjalistów, którzy dzięki odpowiedniej wiedzy, właściwie wykształconym umiejętnościom i należycie uformowanym celom osobowościowym, charakterologicznym i temperamentalnym mogą odpowiadać na wezwania ciągle zmieniającego się społeczeństwa. Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika w Wyższej Szkole Humanista została opracowana przez Zespół Ekspertki złożony z pracowników naukowo-dydaktycznych instytutu, studentów i ekspertów zewnętrznych – reprezentujących szeroko rozumiane otoczenie społeczno-gospodarcze uczelni, reprezentantów placówek o charakterze edukacyjnym, wychowawczym i pomocowym z Polski, a także z Republiki Czeskiej. Z opinii interesariuszy zewnętrznych wynikała potrzeba przygotowania pedagogów w dziedzinie

profilaktyki i wsparcia rodziny, dlatego też uczelnia poszerzyła w tym zakresie swoją ofertę, koncentrując kształcenie na dodatkowych kompetencjach wspomagających rozwój rodziny, interwencję oraz procesy systemowej profilaktyki rodziny. Z kolei w odniesieniu do specjalistów z zakresu zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej zdiagnozowano występujące po stronie interesariuszy zewnętrznych zapotrzebowanie na absolwentów posiadających kompetencje w dziedzinie formułowania celów edukacyjnych i wychowawczych dotyczących rozwoju zarówno dziecka w kontekście jego sytuacji rodzinnej i społecznej, nowoczesnych metod kształcenia, w tym kształcenia językowego oraz wspomagania rodziny w promowaniu rozwoju dziecka oraz innych obszarów bezpośredniej pracy wychowawczej i edukacyjnej. Uczelnia, biorąc pod uwagę opinie interesariuszy zewnętrznych wprowadziła do oferty studiów nową specjalność: zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne z językiem angielskim. Opinie interesariuszy zewnętrznych formułowane są w protokołach z zebrań dotyczących funkcjonowania specjalności oferowanych przez uczelnię w ramach prowadzonego kierunku oraz specjalności tworzonych (przygotowanie dokumentacji nowych specjalności).

Reasumując, w procesie ustalania koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia stacjonarne i niestacjonarne, profil ogólnoakademicki, w tym określania celów, efektów kształcenia oraz perspektyw rozwoju kierunku, specjalności uczestniczą w Instytucie Pedagogiki Wyższej Szkoły Humanitas zarówno interesariusze wewnętrzni (kadra naukowo-dydaktyczna, studenci, samorząd studencki) oraz zewnętrzni (przyszli pracodawcy). Uczelnia stara się by spotkania, konsultacje związane z tym procesem odbywały się regularnie, były merytoryczne i efektywne, co wynika z prowadzonej dokumentacji (protokoły zebrań, konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi). Ich uwagi zostały wykorzystane przy opracowaniu procesu kształcenia i formułowaniu kompetencji studentów. W procesie tym uwzględnione zostały m.in. następujące założenia: dostosowanie wiedzy, jak i umiejętności adekwatnych do konkretnych, szczegółowych problemów występujących realnie w środowisku lokalnym, doskonalenie przez studenta własnego rozwoju (zmienianie siebie, ale i otaczającego środowiska), planowanie i projektowanie procesów i metod odpowiadających na problemy i potrzeby rozwojowe i wychowawcze (zwłaszcza dziecka), rozwijanie przez studenta umiejętności samodzielnego kreowania swojej pozycji na rynku pracy i w obszarach wpływu społecznego. Chodzi o przygotowanie przez uczelnię profesjonalnych pedagogów, co zdaniem pracodawców stanowi walor i jest cenne na rynku pracy. Dostarczanie otoczeniu społeczno-gospodarczemu absolwentów uczestniczących w procesach naukowych, działaniach kulturalnych i innej aktywności środowiskowej uczelni, posiadających pogłębioną tożsamość społeczną pedagoga, spójną z oczekiwaniami i

warunkami, jakie dominują w systemie społecznym środowiska lokalnego, tworzy układ wzajemnie korzystnych relacji i powiązań teorii kształcenia, nauczania i wychowania z praktyką pedagogiczną.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego³ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika jest procesem trwającym od chwili uruchomienia kierunku, jest ściśle powiązana z misją uczelni oraz ze strategią Wydziału Nauk Humanistycznych

2) W przygotowanie koncepcji i programu kształcenia zaangażowani są interesariusze zewnętrzni oraz wewnętrzni, Wydział/Instytut Pedagogiki współpracuje z wieloma placówkami oświatowymi i edukacyjnymi, a także z innymi instytucjami społeczno-gospodarczymi, których opinie i sugestie są brane pod uwagę w ocenie i doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika, studiach I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim. Studenci uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane są dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi, opis efektów jest publikowany.

Koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia, stacjonarne i niestacjonarne sformułowana została w oparciu o główne cele, nawiązujące do założeń zawartych we wzorcowych efektach kształcenia (zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z dn. 4

listopada 2011 roku w sprawie wzorcowych efektów kształcenia, Dz. U. nr 253, poz. 1521) oraz Rozporządzeniem MNiSW z dnia 2 listopada 2011 roku w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. nr 253, poz. 1520). W odniesieniu do studiów I i II stopnia, profil ogólnoakademicki, na kierunku pedagogika, na Wydziale Nauk Humanistycznych, Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu cele te zostały sformułowane następująco: przygotowanie absolwentów do pracy w różnych obszarach życia społecznego, wymagających pokierowania procesami wychowawczymi i dydaktycznymi, przygotowanie studenta do podjęcia zadań profesjonalnych i naukowych adekwatnie do oczekiwań pracodawców i środowiska lokalnego, regionalnego, krajowego i międzynarodowego. W proponowanym studentom modelu kształcenia uwzględnia się również uniwersalne znaczenie wiedzy i kompetencji, które umożliwiają absolwentom realizację swoich zainteresowań w różnych obszarach pracy zawodowej oraz aktywności społecznej. Oczekiwanym efektem kształcenia na poziomie studiów I i II stopnia jest wypromowanie u studentów intencji optymalizowania warunków wychowania i wsparcia społecznego w kontekście integracji wiedzy, kompetencji i warunków społecznej rzeczywistości. Naczelną tendencją znaczenia pedagogów jest dążenie do budowania kanonu wiedzy uniwersalnej oraz poczucia odpowiedzialności absolwentów za rozwój własny, regionu oraz globalnych wartości społecznych.

Celem kształcenia, na poziomie studiów I i II stopnia jest kształtowanie u studentów umiejętności i kompetencji w zakresie diagnozowania, terapii i profilaktyki takich zjawisk w życiu rodzinnym i szkolnym, które prowadzą do zaburzeń w zachowaniu i funkcjonowaniu społecznym jednostki, a w konsekwencji powodują wykluczenie społeczne. Cele kształcenia dla studentów na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia, stacjonarne i niestacjonarne, profil ogólnoakademicki, sformułowane zostały w odniesieniu do dwóch obszarów: nauk społecznych i humanistycznych. Z analizy wymienionych powyżej celów wynika, że efekty kształcenia odnoszą się do obszaru nauk społecznych w dziedzinach: pedagogika, psychologia, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej oraz obszaru nauk humanistycznych w dziedzinach nauk filozofia, kulturoznawstwo, nauki o sztuce. Efekty dla obszarów i kierunku kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne. Dla kierunku pedagogika, studia I stopnia wyróżnionych zostało 21 efektów kształcenia, w zakresie wiedzy, plus 5 dodatkowych efektów kształcenia dla specjalności nauczycielskiej – ZEWiWP, 20 efektów kształcenia w zakresie umiejętności, plus 7 dodatkowych dla specjalności ZEWiWP oraz 10 efektów kształcenia w zakresie kompetencji społecznych, plus 3 dodatkowe efekty dla specjalności ZEWiWP. Wyróżnione trzy obszary efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) na kierunku pedagogika mają pokrycie w

efektach kształcenia modułowego w odniesieniu do grupy treści podstawowych, grupy treści kierunkowych, grupy treści do wyboru (wspólnych) oraz grupy określonej jako inne wymagania (języki obce, technologie informacyjne, prawo własności intelektualnej, bezpieczeństwo i higiena pracy z elementami ergonomii, biomedyczne podstawy rozwoju, pedagogia pracy, seminarium dyplomowe).

Efekty kształcenia kierunku pedagogika na studiach I stopnia mają pokrycie w efektach kształcenia modułowego na danej specjalności pedagogice opiekuńczo-wychowawczej: 7 przedmiotów (które poprawnie rozpisano w 3 obszarach – wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne); resocjalizacji z profilaktyką – również 7 przedmiotów w module oraz zintegrowanej edukacji wczesnoszkolnej – 11 przedmiotów w module (studia nauczycielskie).

Efekty kształcenia dla kierunku pedagogika, studia stacjonarne i niestacjonarne, profil ogólnoakademicki są zgodne z efektami specjalnościowymi, prowadzonymi w ramach w/w kierunku oraz efektami przypisanymi danemu programowi studiów. Każdy program oprócz wymaganych części składowych, zawiera efekty kształcenia dla modułu, ich opis oraz tabele odniesień efektów kształcenia do celu kształcenia, treści kształcenia, metod kształcenia i sposobów oceny. Analiza programów wskazuje, iż efekty kształcenia są poprawnie odniesione do efektu kierunkowego, do treści kształcenia (nauczania), do metod kształcenia oraz do sposobów oceny w zakresie wiedzy oraz umiejętności i kompetencji społecznych. Wszystkie programy opracowane zostały bardzo starannie i według jednego szablonu. Efekty sytuują się w obszarze nauk humanistycznych i społecznych, zgodnie z profilem kształcenia na kierunku pedagogika w Wyższej Szkole Humanitas. Analiza koncepcji kształcenia, efektów kształcenia dla kierunku i specjalności wskazuje, iż zostały one sformułowane poprawnie, wynikają z misji uczelni, koncepcji rozwoju kierunku pedagogika oraz wymogami KRK.

Również cele kształcenia dla studiów II stopnia, kierunek pedagogika, profil ogólnoakademicki, sformułowane zostały w odniesieniu do dwóch obszarów: nauk społecznych (pedagogika, psychologia, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej) i humanistycznych (filozofia, kulturoznawstwo, nauki o sztuce). Z analizy wymienionych celów wynika, że tym dwom naukom przypisane zostały, zgodnie z obowiązującymi przepisami, efekty kształcenia. Dla kierunku pedagogika przypisano 21 efektów w zakresie wiedzy, 19 w zakresie umiejętności i 10 w zakresie kompetencji społecznych. Wyróżnione efekty kształcenia znajdują pokrycie w efektach modułowych/przedmiotowych w grupie treści podstawowych, w grupie treści kierunkowych, w grupie treści „inne wymagania” (edukacja zdrowotna i promocja zdrowia, język obcy, seminarium dyplomowe) oraz grupie

treści do wyboru (specjalnościowego). Efekty kształcenia specjalnościowego wynikają z efektów kształcenia sformułowanych dla kierunku pedagogika.

Z misji uczelni wynika, że student powinien być przygotowany do wyzwań edukacyjnych współczesnego świata. Z tego punktu widzenia koncepcja kształcenia na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia jest prawidłowa. Rośnie, bowiem zapotrzebowanie na pedagogów przygotowanych do działań w różnych obszarach edukacji, terapii, resocjalizacji, opieki, czy wychowania. Uczelnia stara się projektować kształcenie na kierunku pedagogika w taki sposób, aby wyposażyć absolwenta studiów I i II stopnia w wiedzę ogólną, ale także w umiejętności praktyczne odnoszące się do prowadzenia diagnozy sytuacji wychowawczej, środowiska wychowawczego, ale także wspomagania rozwoju, terapii, resocjalizacji dzieci, młodzieży i dorosłych w poszanowaniu ich godności, tożsamości, z zachowaniem zasad idei personalizmu. Uczelnia dokłada silnych starań, aby programy kształcenia były powiązane z potrzebami lokalnego rynku pracy, ale także zgodnie z zainteresowaniami i potrzebami studentów, by umożliwić im podejmowanie dalszego kształcenia i podnoszenia kwalifikacji w uczelniach polskich i zagranicznych a w perspektywie znalezienia pracy w wybranym, zgodnym ze studiowaną specjalnością zawodzie.

Wątpliwości budzi jedynie nazwa specjalności ZEWiWP i oligofrenopedagogika. Zastrzeżenia odnoszą się nie tylko do nazwy tej subdyscypliny pedagogiki specjalnej – aktualnie używa się sformułowania pedagogika osób z niepełnosprawnością intelektualną, ale i przygotowania absolwentów do pracy z dzieckiem niepełnosprawnym intelektualnie - uzyskiwanych przez nich uprawnień. Pedagogika niepełnosprawnych intelektualnie to dział pedagogiki specjalnej, uczelnia nie prowadzi tego kierunku. Nazwa prowadzonej specjalności wymaga namysłu merytorycznego i zgodności z obowiązującymi przepisami.

Reasumując, efekty kształcenia odnoszące się do kierunku studiów pedagogika, I i II stopnia zgodne są z wymaganiami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku. Wynika z nich, iż studia przygotowują absolwentów do kreatywnego wykonywania zawodu pedagoga w zmieniającej się rzeczywistości społecznej, a także kształtowanie twórczych i krytycznych osobowości studentów, rozwijanie ich charakterów oraz szerokich horyzontów intelektualnych w kontekście humanistycznych wartości: dobra, piękna i prawdy.

Efekty kształcenia dla modułów, przedmiotów wynikają z efektów kształcenia dla kierunku pedagogika. Programy kształcenia z poszczególnych modułów są spójne, a określone w sylabusach treści nauczania w pełni odpowiadają zdefiniowanym efektom kształcenia. Program kształcenia zawiera wszystkie pożądane efekty, a opisowi efektów kształcenia dla kierunku towarzyszy szeroki opis metod ich realizacji oraz ewaluacji.

Wszelkie informacje dotyczące programu i planu studiów, jak również opis efektów kształcenia znajdują się w dokumentacji dziekanatu i mogą być udostępnione studentom również poprzez stronę internetową uczelni (charakterystyka absolwenta kierunku i poszczególnych specjalności). Corocznie wydawany jest ponadto w Wyższej Szkole Humanitas informator o ofercie kształcenia. Osiągnięcie przedmiotowych efektów kształcenia jest spójne, umożliwia osiągnięcie efektów kierunkowych.

2) efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne

Kierunkowe efekty kształcenia zostały sformułowane przez uczelnię w sposób zrozumiały. Także zdecydowana większość efektów przedmiotowych jest sformułowana w sposób jasny i są one sprawdzalne. Wszystkie efekty kierunkowe i specjalnościowe zdefiniowane zostały w sposób konkretny, mierzalny, realistyczny.—Efekty kształcenia zredagowane zostały z wykorzystaniem założeń taksonomii Blooma Andersona.

Z opinii przedstawionej przez studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA wynika, że zakładane efekty kształcenia przypisane do konkretnych przedmiotów są im przedstawiane na pierwszych zajęciach przez nauczycieli akademickich oraz są dla nich dostępne na portalu Wirtualna Uczelnia po zalogowaniu, w sylabusach. Z opinii przedstawionych przez studentów można wywnioskować, że efekty kształcenia są dla nich zrozumiałe.

3) jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

Obejmuje on wszystkie kategorie efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) i przewiduje właściwe dla nich sposoby weryfikacji oraz umożliwia zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach ze szczególnym uwzględnieniem procesu dyplomowania. System oceny efektów uwzględnia również przyczyny i skalę odsiewu oraz stopień dostępności informacji na temat oceniania. Podczas programowej oceny jakości kształcenia na kierunku „pedagogika” poddano oglądowi dokumentację dotyczącą weryfikacji oceny/efektów kształcenia (protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta, dyplomy wraz z suplementami) która jest przechowywana w teczkach studentów (absolwentów), i jest sporządzana zgodnie z obowiązującymi przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dokumentacji przebiegu studiów z dnia 14 września 2011 r. (Dz. U. Nr 201, poz.

1188) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie (Dz. U. Nr 11 z 2009 r., poz. 61). Senat Uczelni Uchwałą nr S/02/2013 z dnia 25 kwietnia 2013 r. przyjął wzór dyplomu ukończenia studiów. Wzory te obowiązują od 1 maja 2013 r. Teczki akt osobowych studenta przechowuje się w archiwum uczelni przez okres 50 lat (zgodnie z § 4 ust. 2 ww. rozporządzenia) – władze Uczelni przedstawiły Zarządzenie Kanclerza WSH nr K/01/2012 z dnia 10 stycznia 2012 r. w sprawie regulaminu archiwum Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu.

Przyjęta przez Uczelnię koncepcja kształcenia oraz opisane powyżej działania pozwalają osiągnąć na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia, profil ogólnoakademicki efekt polegający na tym, iż metody weryfikacji efektów kształcenia są w pełni dostosowane do specyfiki kierunku programu nauczania i realizowanego modułu. Spójność każdej metody weryfikacji ze stosowanymi w ramach danego modułu metodami dydaktycznymi, efektami kształcenia oraz treściami i celami nauczania znajduje odzwierciedlenie w sylabusach. Opracowana przez Uczelnię koncepcja kształcenia przewiduje stosowanie zróżnicowanych metod weryfikacji efektów kształcenia o charakterze formującym i podsumowującym. Metody weryfikacji zapewniają studentom uzyskanie wartościowej informacji zwrotnej w formie ustnej lub pisemnej (system Elektronicznego Indeksu).

Weryfikacja zakładanych efektów kształcenia osiągniętych przez studenta ma na celu doskonalenie procesu kształceniowego w zakresie merytorycznych treści przekazywanych w ramach wykładów, ćwiczeń, seminariów oraz konserwatoriów, jak i formy ich realizacji.

W Wyższej Szkole Humanitas na studiach na kierunku pedagogika (studia I i II stopnia, profil ogólnoakademicki) stosowany jest przejrzysty system oceny efektów kształcenia, który umożliwia weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia. Ocena procesu kształcenia obejmuje wszystkie poziomy nauczania i systemy studiów w odniesieniu do wszystkich kategorii efektów kształcenia, tj. wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Obejmuje ona swym zakresem: okresowe przeglądy i analizę programów nauczania oraz ich efektów, ankietowych badań jakości kształcenia prowadzonych wśród studentów, hospitacje zajęć dydaktycznych, uwzględniające między innymi ich związek z założonymi celami i efektami kształcenia oraz zasadność wykorzystywanych metod i środków dydaktycznych, badania oceny pracowników. Ocena procesu kształcenia opiera się ponadto na: opisie sposobów potwierdzania efektów na każdym etapie kształcenia, w tym systemu oceny prac zaliczeniowych, egzaminacyjnych, systemu weryfikacji efektów uzyskanych w wyniku odbycia praktyki, systemu sprawdzania

końcowych efektów (proces dyplomowania, system monitorowania karier zawodowych na rynku pracy, opis udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, opis mechanizmów mających na celu doskonalenie programu kształcenia i jego efektów, opis procedur zapewniających publiczną dostępność opisu efektów kształcenia, system oceny oraz weryfikacji, opis systemu zapobiegania zjawiskom patologicznym, związanym z procesem kształcenia oraz monitorowanie zasobów służących kształceniu oraz środków wsparcia dla studentów.

Na ocenę systemu przejrzystości kształcenia: ocenę efektów kształcenia umożliwiających weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągniętych efektów kształcenia na studiach I i II stopnia, na kierunku pedagogika w Wyższej Szkole Humanitas określa także Regulamin Praktyk. Określa on szczegółowo cele, rodzaje i formy praktyk, organizację i przebieg praktyk, przebieg organizacji praktyk, warunki zaliczenia praktyki. Celem praktyk realizowanych przez studentów na kierunku pedagogika jest: poznanie struktury, zadań, misji placówek prowadzących działalność odpowiadającą kierunkowi studiów, poznanie dokumentacji i aktów normatywnych, regulujących funkcjonowanie placówek, kształtowanie umiejętności planowania własnej pracy i oceniania jej efektów, doskonalenie umiejętności komunikowania interpersonalnego, kształtowanie i doskonalenie pracy w grupie, kształtowanie umiejętności twórczego myślenia, pracy metodami aktywizującymi, kształtowanie postawy refleksyjnego stosunku do pracy. Praktyka obejmuje (I stopień, II stopień niebędący kontynuacją kierunku): praktykę hospitacyjną – 2 tygodnie, praktykę asystencką – 3 tygodnie oraz praktykę specjalnościową – 3 tygodnie. Studenci na II stopniu mają zaliczaną praktykę na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu/prowadzeniu działalności gospodarczej. Studenci kierunku pedagogika, studia I i II stopnia oddają komplet dokumentów potwierdzających odbycie praktyki pełnomocnikowi dziekana ds. studenckich. W Uczelni prowadzonych jest wiele projektów przygotowujących studentów do praktyki wychowawczej, edukacyjnej, są to m.in.: „Przez praktykę do zawodu”.

Reasumując, praktyki prowadzone są prawidłowo, wpisują się w proces systemu weryfikacji efektów kształcenia w wyniku odbycia praktyki.

Na proces jakości kształcenia wpływa także system sprawdzania końcowych efektów, tj. proces dyplomowania. Pracę dyplomowa student wykonuje pod kierunkiem promotora, którego może wybrać spośród nauczycieli akademickich przewidzianych dla kierunku i zgodnie z organizacją studiów. Student ma możliwość wyboru tematu pracy dyplomowej zgodnie z jego zainteresowaniami. Przygotowana przez studenta praca (oceny dokonuje promotor i recenzent) stanowić powinna materialny dowód opanowania umiejętności właściwych dla kierunku studiów z uwypukleniem – w tytule i treści pracy – specyfiki

związanej z daną specjalnością. Przygotowując pracę student jest zobowiązany udowodnić swoje kompetencje w danej dziedzinie wiedzy, adekwatnie do zdobywanego stopnia zawodowego oraz wykazać się pogłębioną znajomością jednej z dyscyplin naukowych objętych programem studiów. Egzamin dyplomowy sprawdza kompetencje zdobyte w całym okresie studiów, a przede wszystkim umiejętność właściwego zintegrowania wiedzy uzyskanej w ramach różnych modułów kształcenia. Stanowi sprawdzian wiedzy studenta z zakresu dyscypliny, z której student przygotowywał pracę dyplomową. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym, podczas którego student odpowiada, na co najmniej trzy pytania z zakresu toku studiów i pracy dyplomowej. Egzamin odbywa się przed komisją powołaną przez dziekana. Ocena końcowa stanowi wypadkową ze średniej arytmetycznej ocen z egzaminów i zaliczeń, oceny pracy dyplomowej i oceny egzaminu dyplomowego. Student po spełnieniu określonych przez uczelnię warunków może uzyskać dyplom z wyróżnieniem.

Elementem egzaminu dyplomowego studenta pedagogiki jest przeprowadzenie Sprawdzianu Kompetencyjnego, którego celem jest dodatkowa weryfikacja efektów kształcenia, tj. sprawdzenie czy student osiągnął efekty kształcenia określone dla kierunku pedagogika. Sprawdzian kompetencyjny ma formę prezentacji oraz dyskusji z udziałem komisji prowadzącej egzamin dyplomowy.

Poddane oglądowi teczki karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu pozwoliły na stwierdzenie, iż są one prowadzone prawidłowo. W wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty z przebiegiem studiów oraz procesem dyplomowania. Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że są one zasadniczo sporządzone poprawnie.

Reasumując, w Wyższej Szkole Humanitas na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia, profil ogólnoakademicki istnieje wiele procedur określania efektów kształcenia oraz monitorowania ich realizacji. Większość z nich obowiązuje od roku akademickiego, 2012/2013. Wdrażany jest także prawidłowo poprzez różnego typu działania. W Wyższej Szkole Humanitas w odniesieniu do kierunku pedagogika, studia I i II stopnia bieżąca ocena efektów kształcenia realizowana jest rzetelnie. Świadczy o tym zarówno analiza protokołów egzaminacyjnych, jak i zgromadzone przez uczelnię wytwory studentów.

Skala odsiewu jest zróżnicowana na studiach I i II stopnia. Większy odsiew jest na studiach I stopnia: w latach 2010-2013 było to łącznie 82 osoby, natomiast na studiach II stopnia w latach 2012-2013 było to 28 studentów. Zarysowane różnice wskazują, iż większy odsiew jest na studiach I stopnia, a niewielki na studiach II stopnia. Świadczyć to może o większej przypadkowości wyboru studiów na poziomie I stopnia; natomiast studenci

podejmujący studia na II stopniu podejmują decyzje o uzupełnieniu wykształcenia wybranego kierunku bardziej świadomie i konsekwentnie ja realizują aż do ukończenia studiów.

W opinii studentów Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia. W Regulaminie Studiów zawarte są ogólne zasady weryfikacji zakładanych efektów kształcenia, natomiast informacje szczegółowe podawane są przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach i obejmują: informacje dotyczące zakładanych efektów kształcenia, program realizowanych zajęć, wykaz obowiązującej literatury, warunki usprawiedliwiania krótkoterminowych nieobecności na zajęciach, warunki uzyskania zaliczenia i składania egzaminu, a także sposób informowania o wynikach i tryb wglądu do prac.

Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, który umożliwia weryfikację zakładanych celów. System jest powszechnie dostępny i obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje, społeczne); przewiduje właściwe dla nich sposoby weryfikacji oraz umożliwia zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach wraz z procesem dyplomowania.

4) jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Wyższa Szkoła Humanitas stworzyła system monitorowania karier absolwentów. Prowadzi go Centrum Karier WSH, a realizowane jest poprzez przeprowadzanie regularnych badań empirycznych dwójakiego rodzaju: badań z wykorzystaniem ankiety elektronicznej dostępnej w serwisie internetowym uczelni oraz badania z wykorzystaniem metody wywiadu pogłębionego. Narzędzia badawcze obejmują pytania dotyczące: kontynuowania kształcenia po ukończeniu nauki w WSH i uzyskiwania przez absolwentów nowych kwalifikacji zawodowych, problematyki związanej z wejściem na rynek pracy oraz charakteru i satysfakcji z pracy zawodowej. Zaproszenie do udziału w badaniach z wykorzystaniem ankiety elektronicznej rozsyłane jest do wszystkich absolwentów kierunku w roku ukończenia studiów, a następnie po trzech i pięciu latach. Zaproszenie to zawiera odnośnik do ankiety. Natomiast zaproszenie do udziału w badaniu z wykorzystaniem metody wywiadu pogłębionego rozsyłane jest losowo do wybranych absolwentów kierunku po trzech i pięciu latach od ukończenia studiów. Wnioski z badań przekazywane są w formie raportu Wewnątrzinstytutowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia i wykorzystywane przy konstruowaniu planów i programów studiów. Służą one podnoszeniu jakości kształcenia w określonych obszarach, a zarazem umożliwiają opracowanie nie tylko nowych programów, jak również form kształcenia dostosowanych do aktualnych potrzeb rynku pracy.

Wyższa Szkoła Humanitas, od 2011 roku, prowadzi regularne monitorowanie karier absolwentów kierunku pedagogika na rynku pracy, w oparciu o funkcjonującą w Uczelni procedurę. Owo monitorowanie obejmuje: odsetek absolwentów kontynuujących naukę po studiach w WSH i uczelnie, na których kontynuują studia; odsetek absolwentów kontynuujących naukę na studiach podyplomowych; odsetek absolwentów aktywnych zawodowo oraz wykonywany zawód; korelację posiadanego przez absolwenta wykształcenia z wykonywaną pracą zawodową; przydatność wiedzy nabytej w WSH w pracy zawodowej; przyczyny braku aktywności zawodowej; czas poszukiwania pracy od zakończenia studiów; utrudnienia w poszukiwaniu pracy; przydatność wiedzy nabytej w WSH przy poszukiwaniu pracy; proponowane zmiany w programach kształcenia i działalności Uczelni. W 2011 roku monitorowaniem objęto absolwentów kierunku pedagogika z 2008 roku; w 2012 roku absolwentów z lat 2007 i 2009, w 2013 roku ankietę wysłano do absolwentów z 2010 roku. Opracowana została także ankieta do ponownego monitorowania karier absolwentów, którą objęto absolwentów z 2008 roku. Wyniki monitorowania karier absolwentów są opracowywane i odnotowywane w postaci raportów, które są następnie przedmiotem analizy Wewnątrzinstytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Rady Konsultacyjnej ds. współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym. Wyniki dokonanej analizy są przekazywane pracownikom Instytutu Pedagogiki w celu weryfikacji programu kształcenia. Powyższe znajduje pełne potwierdzenie w przedłożonej przez Uczelnię dokumentacji.

Reasumując, uczelnia przyjęła szereg działań, których celem jest monitorowanie losów zawodowych absolwentów kierunku pedagogiki, studia I i II stopnia.

Załącznik Nr 4

Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Prace dyplomowe studentów I i II stopnia kierunku pedagogika są tematycznie związane z kierunkiem studiów i specjalnością, na której student studiował. Ocena merytoryczna, metodologiczna i empiryczna w przejranych pracach jest poprawna. Struktura wszystkich prac jest typowa dla metodologii badań pedagogicznych. Recenzje promotorów i recenzentów są sporządzone poprawnie pod względem merytorycznym. Egzamin dyplomowy odbywa się poprawnie według przyjętego w uczelni wzorca. Prace etapowe mają różnorodny charakter (prezentacje, prace pisemne, projekty, gazetki i inne) są gromadzone w uczelni; każda z nich zawiera ocenę merytoryczną oraz uwagi oceniającego.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego³ W PEŁNI
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia są zgodne z misją uczelni i jej strategią w zakresie przygotowania kadr, na które zapotrzebowanie we współczesnym społeczeństwie powinno rosnąć. Realizowany w niej kierunek pedagogika, studia I i II stopnia posiada profil ogólnoakademicki, a przyjęte efekty kierunkowe przypisane zostały do obszaru nauk humanistycznych i społecznych. Przyporządkowano je w sposób prawidłowy. Opracowane przez Uczelnię efekty kierunkowe i przedmiotowe są zgodne z wymaganiami Rozporządzenia MNiSW z dnia 4 listopada 2011 roku w sprawie wzorcowych efektów kształcenia oraz Rozporządzeniem MNiSW z dnia 2 listopada 2011 roku w sprawie Krajowym Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Opis efektów kierunkowych i efektów przedmiotowych jest dostępny w dokumentach papierowych, częściowo w formie elektronicznej uczelni. Efekty kształcenia są zgodne z sylwetką absolwenta. Jednak specjalność ZEWiWP i oligofrenopedagogika nie ma w pełni pokrycia w efektach kształcenia (pedagogika niepełnosprawnych intelektualnie to dział pedagogiki specjalnej a nie pedagogiki).

2) Wszystkie efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są one sprawdzalne. Według opinii studentów efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały.

3) Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiając weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągnięcia efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia.

4) Monitoring karier zawodowych absolwentów funkcjonuje w Uczelni prawidłowo. Prowadzi je Centrum Karier Wyższej Szkoły Humanista w formie regularnych badań empirycznych/ankietowych on-line. Pytania dotyczą kontynuowania kształcenia, ocenę swoich kwalifikacji zawodowych, wejścia na rynek pracy, charakteru pracy i satysfakcji z niej. Powyższe działania mają na celu śledzenie karier absolwentów, a także doskonalenie efektów kształcenia poprzez modyfikacje programów studiów. Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki planuje wykorzystać w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia. WSH systematycznie monitoruje kariery absolwentów kierunku pedagogika na rynku pracy. Owo monitorowanie realizowane jest zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą. Analiza raportów i protokołów z posiedzeń Wewnętrzzynstitutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia i Rady Konsultacyjnej ds. współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym dowodzi systematycznych działań na rzecz doskonalenia jakości

kształcenia na kierunku pedagogika w oparciu o wyniki tegoż monitorowania. Można stwierdzić, iż działania te mają charakter zaawansowanych.

3.Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskiwanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta,

Rada Wydziału Nauk Humanistycznych na posiedzeniu w dniu 30 września 2013 r. podjęła Uchwałę nr RWNH/04/2013 w sprawie przyjęcia planów i programów studiów na kierunku „pedagogika” w roku akademickim 2013/2014 na poziomie studiów pierwszego stopnia oraz uchwałą nr RWNH/05/2013 dotyczącą tego co powyżej, z tym że studiów drugiego stopnia. Z kolei Senat Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu podjął Uchwałę nr S/09/2012 z dnia 17 lipca 2012 r. zatwierdzającą efekty kształcenia na kierunku „pedagogika”.

Uchwałą Senatu WSH nr S/01/2013 z dnia 25 kwietnia 2013 r. przyjęto zasady rekrutacji na studia w roku akademickim 2014/2015.

Kształcenie na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia w Wyższej Szkole Humanitas mają charakter ogólnoakademicki, obecnie prowadzone są w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Czas trwania studiów licencjackich i magisterskich jest wystarczający dla osiągnięcia celów i efektów kształcenia. Łączna liczba zajęć dostosowana jest do danej specjalności i tak np. na studiach I stopnia, kierunku pedagogika, na specjalności pedagogika opiekuńczo-wychowawcza realizowanych jest ogółem 1820 godzin, w tym wykłady to 810 godzin (45% wszystkich godzin), ćwiczenia, konserwatoria, seminaria – 1010 godzin (55% wszystkich godzin). Na specjalności resocjalizacja z profilaktyką – studia stacjonarne realizowanych jest także 1820 godzin, natomiast na specjalności zintegrowana edukacja wczesnoszkolna 1850 godzin.

Na studiach II stopnia, na specjalności pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, studia stacjonarne realizowanych jest ogółem 1060 godzin, 645 godzin stanowią wykłady ćwiczenia, konserwatoria, seminaria – 415 godzin Na specjalności resocjalizacja z profilaktyką realizowanych jest 1040 godzin (725 godzin to wykłady i 315 godzin to ćwiczenia, konserwatoria, seminaria). Natomiast na specjalności zintegrowana edukacja wczesnoszkolna wychowanie przedszkolne realizowanych jest 1080 godzin (675 godzin – wykłady i 405 - ćwiczenia, konserwatoria, seminaria) oraz zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i

wychowanie przedszkolne i oligofrenopedagogika realizowanych jest 1330 godzin, w tym 685 godzin wykładów i 665 godzin ćwiczeń, seminarium).

Analiza planów studiów na studiach I i II stopnia w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym dowodzi, że proporcja godzinowa pomiędzy oboma trybami jest prawidłowa. Umożliwia osiągnięcie założonych efektów kształcenia kierunkowych i specjalnościowych. Poszczególne przedmioty zostały podzielone na 4 moduły: 1 – grupa treści podstawowych, 2 – grupa treści kierunkowych, 3 – grupa treści do - wyboru moduł specjalnościowy, 4 – inne wymagania (wyróżniono tutaj osiem przedmiotów, m.in. język obcy, prawo własności intelektualnej, seminarium dyplomowe praktykę). Modułom A, B, C i D przyporządkowane zostały ogólne liczby godzin, na które składają się liczby godzin przeznaczone na dany przedmiot.

O przejrzystości systemu oceny efektów kształcenia decydują także zasady przyznawania punktów ECTS na Uczelni oraz regulamin praktyk. Punkty ECTS są liczbą przyporządkowaną przedmiotom na podstawie nakładu pracy, jaką musi wykonać student, aby zaliczyć dany przedmiot. Na studiach pierwszego stopnia, profil ogólnoakademicki, liczba punktów do uzyskania tytułu licencjata wynosi 180. Za zaliczenie każdego roku (I, II, III) student otrzymuje 60 punktów ECTS. Przedmioty realizowane na kierunku pedagogika na poziomie studiów pierwszego stopnia podzielono na: grupę treści podstawowych – 46 pkt. ECTS, grupę treści kierunkowych – 29 pkt. ECTS, grupę treści do wyboru – 66 pkt. ECTS oraz inne wymagania – 46 pkt. ECTS. Na poziomie studiów drugiego stopnia wymagana liczba punktów ECTS do uzyskania tytułu magistra wynosi 120, z czego 22 pkt. ECTS to grupa treści podstawowych, 21 pkt. ECTS – grupa treści kierunkowych, 62 pkt. ECTS – to grupa treści do wyboru (specjalnościowe) oraz 34 pkt. ECTS to inne wymagania.

Punkty ECTS przyporządkowane zostały wszystkim nauczany przedmiotom, tj. obowiązkowym i fakultatywnym. W celu przyporządkowania do każdego z przedmiotów odpowiedniej liczby punktów ECTS uczelnia przyjęła system wartościowania przedmiotów w powiązaniu z efektami kształcenia dla kierunku studiów, realizowanych przez właściwy instytut. Realizowany w Uczelni system punktów ECTS służy mobilności studentów oraz zaliczaniu zrealizowanych modułów i powiązanych z nimi efektów kształcenia międzyuczelnianego, w tym w wymiarze międzynarodowym. Tok rozumowania i argumentowania przyznawanych punktów ECTS w Wyższej Szkole Humanitas na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia, profil ogólnoakademicki jest prawidłowy.

Ramowe plany studiów zostały przygotowane prawidłowo, zgodnie z KRK. Realizowany program kształcenia na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia zapewnia możliwość realizowania wszystkich efektów kształcenia dla kierunku pedagogika.

Kształcenie w Wyższej Szkole Humanitas na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia jest zgodne z zakładanymi i przewidzianymi prawem kwalifikacjami absolwenta. Analiza matrycy efektów kształcenia (w obszarze wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) opracowana w Uczelni dowodzi, że wszystkie zakładane efekty kształcenia mogą być zrealizowane. Tym sposobem realizowany program kształcenia jest także zgodny z paragrafem 8.1. Rozporządzenia MNiSW z dnia 5 października 2011 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Uczelnia prawidłowo dobrała formy realizacji zajęć do zakładanych celów i efektów kształcenia. Większość przedmiotów objętych planem studiów realizowana jest zarówno w formie wykładów, jak i ćwiczeń. Wątpliwości jedynie budzi specjalność ZEWiWP i oligofrenopedagogika (w module oligofrenopedagogika brak jest pełnej zgodności z efektami kształcenia dla kierunku pedagogika).

Dobór treści i metod kształcenia został szczegółowo opisany w sylabusach (kartach przedmiotów), dla których Uczelnia opracowała wzór. W przeważającej większości przypadków dobór metod i treści jest prawidłowy i w pełni pozwala na realizację zakładanych celów. Treści dobrane są zgodnie z charakterem przedmiotów i aktualnym stanem wiedzy w naukach społecznych, humanistycznych. Również prawidłowo dobrana jest literatura przedmiotu w odniesieniu do nazwy przedmiotu, treści i zakładanych efektów.

W Uczelni został określony system budowania punktów ECTS zgodnie z wymogami procesu bolońskiego. Realizowany jest on prawidłowo. Punkty ECTS są wartością liczbową przyporządkowaną poszczególnym przedmiotom na podstawie ilości pracy, jaką musi wykonać student, żeby je zaliczyć. W planie studiów, na kierunku pedagogika zarówno na studia I i II stopnia 1 punkt ECTS odpowiada 25 godzinom z planu studiów. Na studiach I stopnia student, aby zaliczyć rok musi uzyskać 180 punktów, a na studiach II stopnia – 120 punktów. Na studiach I stopnia przedmioty realizowane na kierunku pedagogika podzielone zostały na: grupę treści podstawowych, którym przyporządkowano 46 pkt. ECTS, grupę treści kierunkowych – 29 pkt. ECTS, grupę treści do wyboru – 59 pkt. ECTS i 66 pkt. ECTS dla specjalności nauczycielskiej zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i nauczanie przedszkolne, a także 46 pkt. ECTS – inne wymagania.

Na studiach II stopnia: grupa treści podstawowych – 22 pkt. ECTS, grupa treści kierunkowych – 21 pkt. ECTS, grupa treści do wyboru – 49 pkt. ECTS i 62 pkt. ECTS dla specjalności zintegrowana edukacja wczesnoszkolna, wychowanie przedszkolne i oligofrenopedagogika – 62 pkt. ECTS; inne wymagania – 34 pkt. ECTS. Punkty ECTS dla modułów składają się z liczby punktów przyporządkowanej danemu przedmiotowi w ramach danej grupy/modułu.

Został tutaj spełniony wymóg Rozporządzenia MNiSW z dnia 5 października 2011 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Brano tutaj pod uwagę rangę przedmiotu oraz formę zaliczenia; przedmiotom kończącym się egzaminem przypisywano większą liczbę punktów.

Program kształcenia na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia, profil ogólnoakademicki w Wyższej Szkole Humanitas został opracowany zgodnie z aktualnym stanem rozwoju dyscypliny. Autorzy koncepcji kształcenia przyjęli modułową strukturę budowy programu. Jest to decyzja słuszna, zgodna z obowiązującym prawem. Układ przedmiotów i dobór treści w ramach przedmiotów specjalnościowych są dobrane prawidłowo i zapewniają zakładaną strukturę kwalifikacji zawodowej absolwentów. Wątpliwości osiągnięcia kwalifikacji budzi jedynie specjalność ZEWiWP i oligofrenopedagogika. Przyjęta na kierunku sekwencja przedmiotów jest prawidłowa, gdyż pozwala na systematyczne budowanie wiedzy studentów. Przedmioty ułożone są we właściwej kolejności w poszczególnych semestrach. Rozkład zjazdów dla studiów niestacjonarnych, studia I i II stopnia jest prawidłowy.

Uczelnia dba dobrze także, mimo profilu ogólnoakademickiego o praktyczne przygotowanie studentów. Łączny wymiar praktyk jest odpowiedni do celów i efektów kształcenia przypisanych praktykom. W Uczelni istnieje regulamin praktyk, instrukcje praktyk dla danej specjalności. Studenci prowadzą dziennik praktyk. Praktyki są następujące: hospitacyjna – 2 tygodnie, asystencka – 3 tygodnie, specjalnościowa – 3 tygodnie. Celem praktyk jest zdobycie wiedzy, umiejętności praktycznych i kompetencji niezbędnych w wykonywaniu pracy zawodowej, skonfrontowanie zdobytej wiedzy z praktyką i kierowanie właściwej motywacji do pracy. Wiedza, umiejętności i kompetencje uzyskane w czasie praktyki mogą być także wykorzystane w pisaniu pracy licencjackiej.

Studenci odbywają praktyki w różnych rodzajach placówek, określonych programem poszczególnych specjalności. Liczba godzin praktyk dla kierunku pedagogika i poszczególnych specjalności tutaj realizowanych jest prawidłowa, zgodna z obowiązującymi przepisami. Odbywanie praktyki umożliwia opanowanie zakładanych efektów oraz uwzględnia specyfikę poszczególnych specjalności.

Z opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA wynika, że w trakcie realizacji przedmiotów objętych programem kształcenia mogą oni osiągnąć zakładane efekty kształcenia przedstawione im na pierwszych zajęciach. Z informacji przedstawionych przez studentów wynika, że poprzez platformę e-learningową prowadzone są aktualnie wykłady z przedmiotu „Wprowadzenie do psychologii”. Studenci na określony czas uzyskują dostęp do publikowanych wykładów, z których treścią muszą się zapoznać. Efekty kształcenia zdobyte

poprzez realizację wykładów z wykorzystaniem platformy e-learningowej są sprawdzane poprzez testy, których wynik wpływa na ocenę końcową z przedmiotu. Dodatkowo na wizytowanym kierunku niektóre wykłady realizowane są poprzez platformę internetową umożliwiającą uczestnictwo w wykładach w czasie rzeczywistym bez wychodzenia z domu lub odtworzenie nagranych wykładów.

Studenci obecni na spotkaniu przekazali informację, że są bardzo zadowoleni z odbywanych praktyk, które w ich opinii umożliwiają im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Praktyki rozliczane są poprzez wypełniony przez studenta i zatwierdzony przez opiekuna praktyk ze strony podmiotu, w którym praktyki są realizowane – dzienniczek praktyk oraz opinię wystawianą przez opiekuna. Dodatkowo z informacji przedstawionych przez wydziałowego opiekuna praktyk wynika, że zaangażowanie studentów w praktyki oraz ich obecność na praktykach sprawdzana jest osobiście bądź telefonicznie przez opiekuna praktyk ze strony Uczelni, co również zostało potwierdzone przez studentów.

Na wizytowanym kierunku realizowane są zajęcia obieralne dla studentów w postaci wykładów monograficznych, jednakże z opinii przedstawionych przez studentów wynika, że w niektórych przypadkach uruchamiany jest tylko jeden wykład z dwóch dostępnych do wyboru, jednakże nie jest to spowodowane niedostateczną liczbą zgłoszonych studentów oraz, że oferta przedmiotów obieralnych jest zbyt uboga, jednakże z informacji przedstawionych przez studentów wynika, że nie zgłaszali tego władzom Uczelni, nie potrafili jednak wskazać powodu takiego stanu rzeczy. Na studiach I stopnia od 2 roku studenci realizują wybraną specjalność.

Studenci mają możliwość indywidualizacji procesu kształcenia poprzez realizację przedmiotów obieralnych, ale także poprzez przewidziane Regulaminem Studiów: Indywidualną organizację studiów (IOS) oraz indywidualny plan studiów i program nauczania (ITS) Indywidualna Organizacja Studiów skierowana jest do studentów legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności, wychowujących dziecko, odbywających studia na dwóch kierunkach jednocześnie oraz w innych ważnych przyczynach, szczególnie o charakterze losowym. Zgoda na realizację studiów w formie IOS wydawana jest przez dziekana na okres jednego semestru lub jednego roku akademickiego. Studia realizowane w ramach Indywidualnego planu studiów i programu nauczania przeznaczone są dla studentów chcących poszerzać swoją wiedzę, m.in. poprzez łączenie studiowanych specjalności w ramach jednego kierunku czy udział w pracach naukowo-badawczych, wdrożeniowych i rozwojowych. Zgodę na studiowanie w ramach ITS wydaje dziekan, który jednocześnie wyznacza opiekuna naukowego studentowi realizującemu studia w ramach ITS.

Program realizowany na trzecim roku jest zgodny ze standardami kształcenia.

- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Treści programowe są w zdecydowanej większości przypadków dobrze skomponowane z zakładanymi efektami kształcenia. W Uczelni przyjęto prawidłową realizację zajęć w formie wykładów, ćwiczeń. Treści wykładowe i ćwiczeniowe zostały logicznie podzielone. Analiza programów studiów i treści kart przedmiotów dowodzi, że przewidywany w Uczelni szeroki, odpowiedni do zakładanych efektów repertuar metod dydaktycznych jest odpowiednio wykorzystywany przez wykładowców.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI **Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

1) Czas trwania studiów (studia I stopnia – sześć semestrów, II stopnia – czterech semestrów) jest wystarczający do osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Jest on także zgodny z przepisami nadrzędnymi. Programy studiów przewidują realizację wymaganych punktów ECTS, które są adekwatne do poszczególnych przedmiotów w ramach czterech modułów oraz nakładu czasu pracy studenta. Dobór form realizacji zajęć przedmiotów/modułów kształcenia we wszystkich specjalnościach (także nauczycielskich) realizowanych w ramach kierunku pedagogika nie budzi zastrzeżeń, jest prawidłowy. W Uczelni stosunkowo dużo zajęć realizowanych jest w formie ćwiczeń, co jest korzystne dla studenta. Prawidłowo dobrane zostały także metody kształcenia. Treści kształcenia poszczególnych przedmiotów są z reguły odpowiednie do zakładanych celów i efektów i zgodnie z aktualnym stanem wiedzy. Pozwalają, zatem nabyć studentom zakładane kwalifikacje. Uczelnia prawidłowo opracowała szczegółowe (dla danej specjalności) sylwetki absolwentów. Zdaniem studentów realizacja programu kształcenia prowadzi do zdobycia kompetencji i umiejętności określonych w sylwetce absolwenta. Studenci odbywają praktyki w instytucjach zgodnie z wyborem danej specjalności (określa je regulamin praktyk). Studenci mają możliwość korzystania z indywidualnej organizacji studiów.

2) Analiza realizowanych na kierunku pedagogika, na studiach I i II stopnia treści programowych, stosowanych metod kształcenia pozwala uznać, że stanowią one spójną całość z zakładanymi efektami kształcenia. Zajęcia realizowane są z reguły w formach

wykładów i ćwiczeń. Koncepcja realizacji praktyk jest odpowiednia do zakładanych efektów i stanowi integralny element koncepcji kształcenia. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia, profil ogólnoakademicki stosują różnorodne metody kształcenia, odpowiednio dobierane do zakładanych efektów. Często są to metody aktywne pobudzające uwagę studentów i sprzyjające samodzielnemu nabywaniu zakładanych efektów.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.

W procesie kształcenia studentów na kierunku pedagogika partycypuje 22 nauczycieli akademickich, w tym zatrudnionych w WSH jako podstawowym miejscu pracy 20 nauczycieli akademickich – 3 osoby z tytułem profesora, 4 osoby ze stopniem doktora habilitowanego, 9 osób ze stopniem doktora, 4 osoby ze stopniem magistra; natomiast 2 nauczycieli akademickich – jeden ze stopniem doktora habilitowanego oraz jeden ze stopniem doktora – zatrudnionych jest w Uczelni jako dodatkowym miejscu pracy. Jest to wystarczająca liczba nauczycieli akademickich, których formalny status naukowy – 8 samodzielnych pracowników naukowo – dydaktycznych, 14 młodszych pracowników – jest w stanie zagwarantować realizację założonych celów i efektów kształcenia na kierunku pedagogika.

Struktura kwalifikacji kadry prowadzącej zajęcia na kierunku pedagogika odpowiada obszarowemu i dyscyplinarnemu ułokowaniu efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Efekty kształcenia, jak określa Uczelnia (Raport samooceny, s. 1) odnoszą się do obszaru nauk społecznych – w dziedzinach: pedagogika, psychologia, nauki o poznaniu i komunikacji społecznej; oraz do obszaru nauk humanistycznych – w dziedzinach: filozofia, kulturoznawstwo, nauki o sztuce. Odnotowana w Raporcie samooceny struktura kadry (Raport samooceny, s. 30) nie w pełni odpowiada takiemu przyporządkowaniu efektów kształcenia. Dokonana natomiast analiza dorobku naukowego nauczycieli akademickich, realizujących zajęcia na kierunku pedagogika (studia pierwszego i drugiego stopnia), dowodzi dopiero odpowiedniości posiadanych przez kadrę kwalifikacji umożliwiających osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji programu kształcenia.

Powyższe świadczy o małej dokładności w przygotowywaniu Raportu samooceny.

- 2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów.

Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, szczególnie tworzącej minimum kadrowe na studiach I i II stopnia umożliwiają realizację programu kształcenia oraz założonych dla kierunku pedagogika efektów kształcenia. Minimum kadrowe studiów I stopnia tworzy 6 samodzielnych pracowników naukowo - dydaktycznych oraz 8 nauczycieli legitymujących się stopnie doktora. Natomiast w skład minimum kadrowego dla studiów II stopnia wchodzi 6 samodzielnych pracowników naukowo - dydaktycznych oraz 7 nauczycieli legitymujących się stopniem doktora. Dorobek tych nauczycieli akademickich odpowiada realizowanemu programowi kształcenia i umożliwia tym samym osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Do minimum kadrowego nie zaliczono jednego samodzielnego pracownika naukowo – dydaktycznego oraz dwóch nauczycieli akademickich legitymujących się stopniem doktora ze względu na znikomy dorobek naukowy. Jednego nauczyciela akademickiego ze stopniem doktora nie zaliczono do minimum kadrowego studiów II stopnia ze względu na dodatkowe zatrudnienie w Uczelni.

Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt, osób które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku „pedagogika” należy uznać, iż *poza jednym samodzielnym pracownikiem naukowo – dydaktycznym i dwoma nauczycielami akademickimi ze stopniem naukowym doktora (szczegóły w załączniku nr 5 do raportu) zostały spełnione* warunki określone w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) – *minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, § 15 ust. 1 – minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, § 13 ust. 1 powyższego rozporządzenia (do minimum kadrowego studiów pierwszego stopnia wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru), § 13 ust. 2 (do minimum kadrowego dla studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich są wliczani nauczyciele akademicy, dla których uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy, zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo*

umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów) oraz § 13 ust. 3 (nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra).

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich tezkach osobowych. Deklarowane doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji – świadectwach pracy.

Wskazane minimum kadrowe uznać należy przy tym za stabilne. Od 2005 roku bowiem w Uczelni zatrudnionych jest na umowę o pracę dwóch nauczycieli akademickich, od 2007 roku czterech nauczycieli akademickich, od 2008 roku jeden nauczyciel akademicki, od 2009 roku trzech nauczycieli akademickich, od 2010 roku jeden nauczyciel akademicki, od 2011 roku jeden nauczyciel akademicki, a od 2012 roku dwóch nauczycieli akademickich.

Obsada zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów dokonana została prawidłowo, a więc zgodnie z dorobkiem naukowym poszczególnych nauczycieli akademickich lokującym się w obszarach wiedzy, dziedzinach i dyscyplinach naukowych, posiadany doświadczeniem zawodowym, do których odnoszą się program i założone efekty kształcenia. Wykłady i ćwiczenia na kierunku pedagogika prowadzą także praktycy: psychologowie, trenerzy umiejętności społecznych, kuratorzy sądowi, terapeuci, nauczyciele. Wykładowcy pracują ze studentami metodami aktywizującymi, które pozwalają studentom na twórcze uczestnictwo w zajęciach i rozbudowują kreatywność.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku **spełnia** wymagania § 17 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445) wynosi

- 3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Uczelnia podejmuje działania na rzecz zapewnienia właściwej polityki kadrowej sprzyjającej podnoszeniu kwalifikacji przez nauczycieli akademickich. Zgodnie bowiem z Wewnętrznym Systemem Zapewniania Wysokiej Jakości Kształcenia, na mocy postanowień zawartych w §89 Zarządzeniem Kanclerza Wyższej Szkoły Humanitas powołane zostało Centrum Kształcenia Nauczycieli, do zadań którego należy koordynacja działań w zakresie podnoszenia umiejętności dydaktycznych nauczycieli akademickich, a w szczególności organizowanie szkoleń na temat nowoczesnych metod edukacji akademickiej. Celem działalności Centrum jest również integracja społeczności nauczycieli akademickich WSH oraz rozwijanie współpracy pomiędzy Uczelnią a środowiskiem nauczycielskim regionu (obejmującym zarówno nauczycieli akademickich innych uczelni, jak i nauczycieli szkół niższych poziomów systemu edukacyjnego). Misją zaś centrum jest rozwijanie wiedzy i umiejętności (przede wszystkim w obszarze dydaktyki) kadr pedagogicznych WSH, jak i kadr nauczycielskich miasta i regionu. Właściwej polityce kadrowej służą również wprowadzone przez Uczelnię regulacje:

- Uchwała Senatu WSH nr S/06/2011 z dnia 28 września 2011 roku w sprawie regulaminu pracy i wynagradzania nauczyciela akademickiego Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu, określająca: zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzaje zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych; zasady oraz tryb powierzania zajęć dydaktycznych w wymiarze przekraczającym liczbę godzin ponadwymiarowych; tryb udzielania urlopu wypoczynkowego;
- Zarządzenie Kanclerza WSH nr K/03/2012 z dnia 10 lutego 2012 roku w sprawie regulaminu oceniania nauczyciela akademickiego Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu, które pozwala monitorować jakość prowadzonych przez nauczycieli akademickich zajęć oraz podejmować w stosunku do nich działania korygujące oraz wspierające. Najlepsi nauczyciele akademicy „w uznaniu osiągnięć w pracy dydaktycznej, za postawę i aktywność prostudencką”, na podstawie wyników ankietyzacji studentów, w każdym roku akademickim otrzymują nagrody rektora WSH.

WSH dysponuje szeroką ofertą możliwości międzynarodowej współpracy naukowo – badawczej (40 zagranicznych uczelni partnerskich WSH), w tym 16 dwustronnych umów z uczelniami zagranicznymi, z których mogą w szczególności skorzystać pracownicy Instytutu

Pedagogiki. Jak dotąd z tej możliwości skorzystało 11 pracowników (w tym także wyjeżdżających wielokrotnie). Mimo zapewnienia przez Uczelnię możliwości udziału w międzynarodowej wymianie w ramach LLP – Erasmus, tylko jeden pracownik Instytutu Pedagogiki w niej uczestniczył, jednak w 2008 roku. Uczelnia współpracuje także z krajowymi ośrodkami naukowymi, zwłaszcza we wspólnej organizacji konferencji naukowych, np. cyklicznie organizowane Tatrzańskie Seminaria Naukowe. Na spotkaniu natomiast zespołu wizytującego z pracownikami WSH, podkreślono wystarczające wsparcie finansowe uczelni w wydawaniu publikacji naukowych, udziału w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych (w przypadku tychże pracownicy oczekiwaliby jednak większych nakładów finansowych), a przede wszystkim przeprowadzaniu przewodów doktorskich i habilitacyjnych. W WSH funkcjonują także stypendia naukowe, a także możliwość obniżenia pensum dydaktycznego za osiągnięcia naukowe ważące na pozycji naukowej Uczelni. Warto dodać także, iż dla nauczycieli akademickich, którzy dojeżdżają na zajęcia dydaktyczne z dalszych miejscowości, Uczelnia zapewnia mieszkania (do dyspozycji oddano 5 mieszkań).

Można zatem stwierdzić, iż WSH prowadzi właściwą politykę kadrową, co skutkuje stabilnością kadry, zwłaszcza włączonej do minimum kadrowego na kierunku pedagogika.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ - W PEŁNI **Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

1) Liczba pracowników naukowo – dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów i efektów i efektów kształcenia na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia, profil ogólnoakademicki.

2) W myśl Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 roku w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (§ 12, 13, 14 i 15) zostały spełnione wymagania dotyczące minimum kadrowego dla kierunku pedagogika studia I stopnia o profilu ogólnoakademickim — 6 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 8 nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. W odniesieniu natomiast do studiów II stopnia na ocenianym kierunku należy sformułować wątpliwości dotyczące zaliczenia do minimum kadrowego jednego samodzielnego nauczyciela akademickiego (ubogi dorobek naukowy – dwie publikacje naukowe z 2008 i 2009 roku) oraz dwóch nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, których dorobku naukowego nie można uznać jako wystarczającego dla

realizacji programu kształcenia oraz założonych efektów kształcenia. W efekcie do minimum kadrowego dla studiów II stopnia na ocenianym kierunku zaliczyć należy 6 samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 7 nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Tym samym minimum kadrowe dla studiów II stopnia spełnia wymogi określone w przywołanym powyżej rozporządzeniu.

3) WSH prowadzi właściwą politykę kadrową, co skutkuje stabilnością kadry, zwłaszcza włączonej do minimum kadrowego na kierunku pedagogika. Mimo stworzonych przez Uczelnię możliwości międzynarodowej współpracy, korzysta z niej niewielka liczba pracowników.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy .

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka, a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Siedziba Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu mieści się przy ul. Kilińskiego 43. Budynek ten od 20 września 2000 r. jest własnością Uczelni. Łączna powierzchnia użytkowa budynku to 4633,93 m², z czego 1500,00 m² jest wykorzystywanych do celów dydaktycznych

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Siedzibą Wyższej Szkoły Humanitas jest budynek usytuowany przy ul. Kilińskiego 43, w Sosnowcu. Od 20 września 2000 roku jest on własnością Uczelni. Łączna powierzchnia użytkowa budynku to 4633,93 m², z czego 1500,00 m² jest wykorzystywanych do celów dydaktycznych:

- aula z 249. miejscami siedzącymi wyposażona w ekran automatyczny, rzutnik multimedialny i zestaw nagłośnienia wiszącego,
- trzy sale wykładowe – każda na 90 miejsc siedzących, wyposażona w ekran automatyczny i rzutnik multimedialny,
- szesnaście sal ćwiczeniowych, każda na 34 miejsc,
- trzy sale komputerowe wyposażone łącznie w 80 stanowisk komputerowych.

Sale wykładowe, ćwiczeniowe oraz laboratoria komputerowe są odpowiednio wyposażone w środki techniczne wspomagające realizację procesu dydaktycznego. Uczelnia posiada aktualnie następujący zestaw wyposażenia komputerowego:

- a) komputery – 250 sztuk,
- b) wideoprojektory – 27 sztuk,
- c) drukarki – 32 sztuki,
- d) rzutniki pisma – 12 sztuk,
- e) magnetofony z czytnikami CD – 19 sztuk,
- f) mobilne zestawy TV + video – 8 sztuk,
- g) kserokopiarki – 6 sztuk.

W zależności od potrzeb dydaktycznych na kierunku pedagogika wynajmowane są również dodatkowe pomieszczenia:

- aula Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach o pojemności 400 osób,
- aula wykładowa, sala gimnastyczna oraz 23 sale ćwiczeniowe Zespołu Szkół Technicznych i Licealnych w Sosnowcu.

Ponadto 31 grudnia 2010 roku Uczelnia zakończyła realizację projektu informatyzacji, współfinansowanego przez Gminę Sosnowiec o wartości ponad 1 mln złotych. W efekcie WSH wzbogaciła się o 30 zestawów komputerowych, najnowocześniejsze narzędzia do organizacji procesu dydaktycznego, w tym kioski multimedialne dla studentów, a także serwery do obsługi administracji Uczelni.

Warto odnotować także, iż w 2006 roku WSH została laureatem konkursu "Edu-Inwestor," zorganizowanego przez magazyn "Education World", za inwestycje w bazę lokalową, zasoby biblioteczne i pomoce dydaktyczne, a także za to, że rozwijając się, inwestuje w otoczenie społeczne, udostępniając własną infrastrukturę środowisku lokalnemu.

Infrastruktura dydaktyczna WSH jest w zasadzie przystosowana do potrzeb studentów niepełnosprawnych. W budynku Uczelni zainstalowana jest platforma przyschodowa dla niepełnosprawnych studentów (w budynku brak windy). Nie wszystkie jednak zajęcia dydaktyczne grup studenckich, w których funkcjonują niepełnosprawni studenci, organizowane są na parterze budynku. Powoduje to utrudnienia w przemieszczaniu się niepełnosprawnych studentów na wyższe kondygnacje. Uczelnia dysponuje również sprzętem ułatwiającym studentom niepełnosprawnym udział w zajęciach: dyktafony, lupy powiększające (jedna stacjonarna w czytelni, pięć do wypożyczenia), strona internetowa dla studentów niepełnosprawnych, na każdym piętrze zainstalowane są monitory telewizyjne emitujące bieżące informacje, sprzęt multimedialny do wykorzystania przez nauczycieli

akademickich do pracy ze studentami niepełnosprawnymi, toalety dostosowane do potrzeb niepełnosprawnych studentów.

WSH wprowadziła także szereg innych udogodnień dla studentów. I tak, dla studentów, których odległość od miejsca zamieszkania do uczelni jest znaczna, przygotowano 65 miejsc w 17 mieszkaniach będących własnością Uczelni. Na początku 2009 roku do dyspozycji studentów i pracowników Uczelni została oddana droga dojazdowa z 270 miejscami parkingowymi.

Studenci WSH mogą korzystać również z klubu studenckiego, znajdującego się w gmachu głównym Uczelni. Klub oferuje zimne przekąski, napoje i gorące posiłki i obiady. Na korytarzach w budynku Uczelni umieszczone są również automaty z ciepłymi i zimnymi napojami.

W budynku Uczelni znajduje się biblioteka z czytelnią i wypożyczalnią. Zgromadzony w Bibliotece WSH księgozbiór liczy ponad 34 tys. woluminów. Biblioteka współpracując z wydawnictwami i na bieżąco uzupełnia zbiory o nowe pozycje naukowe. Wśród zaprenumerowanych czasopism wskazać można na 59 tytułów, w tym 3 obcojęzyczne, o charakterze społecznym. Wśród użytecznych dla realizacji zakładanych na kierunku pedagogika efektów kształcenia należy wymienić: Chowanna, Polityka społeczna, Praca socjalna, Problemy opiekuńczo-wychowawcze, Przegląd psychologiczny, Szkoła specjalna. Ponadto numery archiwalne następujących tytułów: Atheneum (do 2010 r.), Edukacja dorosłych (do 2012 r.), Edukacja ustawiczna dorosłych (do 2012 r.), Kwartalnik pedagogiczny (do 2012 r.), Na temat (do 2010 r.), Opieka, wychowanie, terapia (do 2012 r.), Remedium (do 2010 r.), Środowisko i rozwój (do 2011 r.) oraz Wspólne tematy (do 2010 r.).

Biblioteka dysponuje również bazą tytułów i czasopism, zawierającą spisy treści poszczególnych pozycji oraz bazą zagadnień tematycznych, niezwykle przydatnych zwłaszcza dla studentów przygotowujących prace dyplomowe.

Strona Biblioteki daje dostęp do zawartości naukowych pism elektronicznych o tematyce pedagogicznej, np.:

http://www.bj.uj.edu.pl/~krosniak/Open_Access_1.htm

<http://dzieckokrzywdzone.fdn.pl/>

<http://www.chowanna.us.edu.pl/index.htm>

<http://www.bg.ajd.czyst.pl/wydawnictwo.php>

Studenci i pracownicy WSH mają również zapewniony dostęp do następujących baz:

- bazy komercyjne: LexPolonica

- bazy danych zakresu pedagogiki dostępne z zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki: *Wiley-Blackwell, SpringerLink, Scopus, EBSCO, MasterFILE Premier*.

WSK bierze udział w ogólnokrajowych projektach związanych z budowaniem i uzupełnianiem naukowych baz danych: Śląska Biblioteka Cyfrowa; - e-PNP - e-Publikacje Nauki Polskiej; Edukacja dla Bezpieczeństwa - Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Poznaniu; Edukacja Ustawiczna Dorosłych - Instytut Technologii Eksploatacji - Państwowy Instytut Badawczy w Radomiu; Nauczyciel i Szkoła - Górnośląska Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Kard. Augusta Hlonda w Mysłowicach; Nauki o Edukacji - Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy; Pedagogika - Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku; Pedagogika Pracy - Instytut Technologii Eksploatacji - Państwowy Instytut Badawczy w Radomiu; Pedagogika Rodziny - Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi; Pedagogika XXVII - Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu; Polityka Społeczna - Instytut Pracy i Spraw Socjalnych; Praca Socjalna - Instytut Rozwoju Służb Społecznych; Przegląd Badań Edukacyjnych - Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi; Przegląd Badań Edukacyjnych - Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, a także W.BIBLIOTECE.PL - internetowy Portal e-USług Bibliotecznych.

Wyposażenie Biblioteki WSH sprzyja także realizacji założonych efektów kształcenia na kierunku pedagogika. Czytelnia wyposażona jest w 19 komputerów, a wypożyczalnia w 6 komputerów. Biblioteka dysponuje audiobookami dla studentów niewidomych, zasobami literatury pięknej dla Klubu Literackiego działającego w ramach UTW, książkami dla dzieci (WSH jest uczelnią przyjazną matce, stąd w Bibliotece kącik dla dzieci studentek korzystających z czytelnia). Warta odnotowania jest również aktywność naukowa pracowników Biblioteki.

Na podstawie zawartych przez WSH umów o współpracy studenci WSH mają prawo do korzystania ze zbiorów na zasadzie wypożyczenia: Biblioteki Śląskiej, Biblioteki Głównej Uniwersytetu Śląskiego, Wojewódzkiej Biblioteki Pedagogicznej Filia w Sosnowcu i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Sosnowcu.

W efekcie można uznać, iż Biblioteka WSH zapewnia wystarczające warunki dla realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych w Instytucie Pedagogiki badań naukowych.

Odnosząc się natomiast do bazy instytucji, w których prowadzone są zajęcia praktyczne oraz miejsc odbywania przez studentów praktyk, należy je ocenić jako wystarczające. W przypadku realizowanych na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia,

specjalności, zgodnie z założonymi efektami kształcenia zajęcia praktyczne oraz studenckie praktyki odbywają się w następujących placówkach:

- specjalność *Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne* – 16 szkół podstawowych, 5 przedszkoli znajdujących się w Sosnowcu;
- specjalność *Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne i oligofrenopedagogika* – szkoły podstawowe i przedszkola (jak wyżej) oraz 6 zespołów szkół specjalnych usytuowanych w Sosnowcu i Mysłowicach;
- specjalność *Pedagogika opiekuńczo – wychowawcza* – jeden dom pomocy społecznej i trzy Centra Opiekuńczo – Wychowawcze Pomocy Dziecku i Rodzinie, znajdujące się w Sosnowcu;
- specjalność *Resocjalizacja z profilaktyką* – 3 Centra Opiekuńczo – Wychowawcze Pomocy Dziecku i Rodzinie w Sosnowcu, Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kaletach, Centrum Usług Socjalnych w Sosnowcu, Straż Miejska w Chorzowie, Komenda Miejska Policji w Chorzowie.

W trakcie oceny kierunku pedagogika w WSH, dokonano wizytacji w Zespole Szkół Specjalnych nr 4 w Sosnowcu, wskazanym jako miejsce realizacji zajęć praktycznych i praktyk studentów specjalności *Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne i oligofrenopedagogika*. W jej wyniku należy stwierdzić, iż jest to wzorcowa placówka w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, wykorzystująca najnowsze metody, oraz edukacji dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym, znacznym i głębokim oraz sprzężonymi niepełnosprawnościami.

Odnosząc się zatem, w konkluzji, do infrastruktury dydaktycznej i naukowej, którą dysponuje WSH można stwierdzić, iż Uczelnia zapewnia bazę materialną niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na kierunku pedagogika, uwzględniając przy tym potrzeby niepełnosprawnych studentów.

Z opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA wynika, że baza dydaktyczna Uczelni umożliwia im osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Studenci realizują praktyki w placówkach, które mają podpisaną umowę z Uczelnią lub w placówkach, które sami wybrali, jednakże bazę placówek oferowaną przez Uczelnię studenci oceniają jako bardzo pomocną przy szukaniu miejsca realizacji praktyk. Prawdliwość doboru miejsc oceniana jest przed podpisaniem porozumienia przez Uczelnię przez opiekuna praktyk na podstawie oceny czy student w trakcie praktyk we wskazanym przez siebie miejscu będzie w stanie osiągnąć zakładane efekty kształcenia.

Budynek Uczelni, w którym prowadzone są zajęcia, przystosowany jest dla studentów z niepełnosprawnością ruchową tylko na kondygnacji parterowej, tzn. studenci bez problemu mogą dostać się do budynku Uczelni, ponieważ przy schodach wejściowych zamontowana jest winda w postaci platformy przyschodowej. Jednakże w samym budynku, który jest 3 piętrowy nie ma wind, które umożliwiałyby poruszanie się osobom z niepełnosprawnością

ruchową po budynku Uczelni. Z opinii uzyskanej od studentów wynika, że w sytuacji gdy na dany rok została zrekrutowana osoba z niepełnosprawnością ruchową zajęcia odbywają się zawsze na parterze aby umożliwić wszystkim swobodne korzystanie z zajęć. Dodatkowo w czytelni WSH studenci niedowidzący mogą korzystać z dużych monitorów oraz powiększalników. W biurze Pełnomocnika Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych studenci z niepełnosprawnościami mogą wypożyczyć dyktafony w celu rejestracji wykładów oraz zajęć ćwiczeniowych.

Studenci w trakcie spotkania z ZO PKA przekazali informację, z których wynika, że są oni zadowoleni z Biblioteki funkcjonującej na Uczelni, mają w niej dostęp do książek zarówno z możliwością wypożyczenia ich do domu, jak i skorzystania z nich na miejscu. W Bibliotece studenci mają możliwość korzystania z Internetu oraz miejsc przeznaczonych do pracy.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego³ W PEŁNI **Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego**

WSH w wystarczającym stopniu zapewnia bazę materialną niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na kierunku pedagogika, uwzględniając przy tym większość potrzeb niepełnosprawnych studentów. Zalecana jest przy tym organizacja zajęć dydaktycznych dla studentów niepełnosprawnych, mających problemy z przemieszczeniem się, na parterze budynku Uczelni.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

W działalności naukowo – badawczej Instytutu Pedagogiki, w ostatnich 9 latach, można wyodrębnić dwa zasadnicze okresy. W pierwszym z nich, przypadającym na lata 2006 – 2011, podejmowane były badania w zakresie: historii myśli pedagogicznej, pedagogiki ogólnej i metodologii badań pedagogicznych; teorii i metodyki wychowania moralnego oraz dydaktyki ogólnej; badań nad przemianami edukacji. Natomiast od 2012 roku, działalność naukowo – badawcza koncentruje się na następujących obszarach problemowych:

- Różnice indywidualne studentów jako problem psychologiczno-pedagogiczny nauczycieli akademickich,
- Jakość i warunki życia ludzi starych,
- Interdyscyplinarne strategie profilaktyki i interwencji wobec przemocy wewnątrzrodzinnej,
- Rozmiary, przejawy i przyczyny niepowodzeń studentów w procesie kształcenia.

Powyższa problematyka lokuje się w obszarze nauk społecznych. Jej zakres jednak jest tematycznie ograniczony. Do znacznie szerszego zakresu tematycznego odnieść należy publikacje nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego. Lokują się one bowiem w obszarach nauk społecznych i nauk humanistycznych, w dyscyplinach, do których odnoszą się założone dla kierunku pedagogika efekty kształcenia. Warto by było zatem uściślić zasady aktywności naukowo – badawczej pracowników Instytutu Pedagogiki tak, by podejmowane przez nich działania badawcze, a w ich konsekwencji efekty popularyzowane w postaci publikacji i konferencji naukowych, odpowiadały tematom badawczym przyjętym do realizacji w Instytucie Pedagogiki. Zwrócić należy także uwagę na stosunkowo ubogi dorobek naukowy siedmiu nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego. Na ich dorobek naukowy składa się bowiem od 2 do 7 publikacji naukowych za okres ostatnich pięciu lat.

Pracownicy Instytutu Pedagogiki współpracują z następującymi uczelniami zagranicznymi.

- Państwowy Uniwersytet im. Bohdana Chmielnickiego, Czerkasy, Ukraina (6 osób). Porozumienie o współpracy - przygotowywanie wspólnych publikacji, konferencji, programów badawczych, technologii i metod nauczania, organizowanie sesji tematycznych, obrad, wspólnych projektów. Organizowanie praktyk, wymian studentów i kadry akademickiej.
- Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny, Humań, Ukraina (5 osób). Porozumienie o współpracy - przygotowywanie wspólnych publikacji, konferencji, programów badawczych, technologii i metod nauczania, organizowanie sesji tematycznych, obrad, wspólnych projektów. Organizowanie praktyk, wymian studentów i kadry akademickiej.
- Sumski Uniwersytet Państwowy, Sumy, Ukraina (4 osoby). Przygotowania do wprowadzenia podwójnego dyplomu na kierunku Pedagogika. Porozumienie o współpracy - przygotowywanie wspólnych publikacji, konferencji, programów badawczych, technologii i metod nauczania, organizowanie sesji tematycznych, obrad, wspólnych projektów. Organizowanie praktyk, wymian studentów i kadry akademickiej.

- University of Florence, Florence, Italy (4 osoby). Szkolenie w ramach projektu Inżynier z Humanitas na temat nowoczesnych form kształcenia. Porozumienie o współpracy - przygotowywanie wspólnych publikacji, konferencji, programów badawczych, technologii i metod nauczania, organizowanie sesji tematycznych, obrad, wspólnych projektów. Organizowanie praktyk, wymian studentów i kadry akademickiej.

- [Comenius University, Bratysława Słowacja](#) (2 osoby). Umowa LLP- Erasmus - organizowanie praktyk, wymian studentów, kadry akademickiej i administracyjnej. Porozumienie o współpracy - przygotowywanie wspólnych publikacji, konferencji, programów badawczych, technologii i metod nauczania, organizowanie sesji tematycznych, obrad, wspólnych projektów.

- Kulturowo-Oświatowe Centrum im. J. Słowackiego Wspólnoty Polskiej miasta Chmielnickiego (5 osób). Wspieranie ośrodków kulturalno, oświatowo, pedagogicznych, wspólne technologie i metody nauczania, współpraca naukowa

- Kulturowo-Oświatowe Centrum im. J. Słowackiego Wspólnoty Polskiej w Kamieńcu Podolskim (5 osób). Wspieranie ośrodków kulturalno, oświatowo, pedagogicznych, wspólne technologie i metody nauczania, współpraca naukowa.

Mimo stworzonych przez Uczelnię możliwości, ograniczona liczba nauczycieli akademickich uczestniczy we współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Podobnie rzecz się ma z ich uczestnictwem w międzynarodowych programach – tylko jeden pracownik Instytutu Pedagogiki, w 2008 roku, uczestniczył w LLP-Erasmus. Niepokoi przy tym fakt, iż żaden student z kierunku pedagogika nie brał również udziału w tym programie. W przedłożonej zespołowi wizytującemu dokumentacji nie odnotowano także przypadku, by wykładowcy z zagranicznych ośrodków naukowych prowadzili zajęcia na ocenianym kierunku. Studentom nie proponuje się również zajęć w językach obcych.

Niemniej zakres międzynarodowej współpracy obejmuje sferę naukowo – badawczą (przygotowywanie wspólnych publikacji, konferencji, programów badawczych), dydaktyczną (nowoczesne technologie i metody nauczania, sesje tematyczne, projekty) oraz praktyczną (organizacja praktyk, wymiana studentów i kadry akademickiej). Można zatem przyjąć, z dużą ostrożnością ze względu na liczbę uczestniczących w niej nauczycieli akademickich, iż może sprzyjać lepszej realizacji procesu dydaktycznego, opracowywaniu i realizacji programów kształcenia i jego efektów. Kontakty z uczelniami zagranicznymi umożliwiają bowiem wspólne badania, wymianę studentów oraz podejmowanie studiów oraz praktyk w innych krajach w ramach międzynarodowych programów naukowych i edukacyjnych.

Wyniki badań nauczycieli akademickich, realizujących zajęcia na kierunku pedagogika, studia II stopnia, obrazują publikacje: monografie, podręczniki akademickie oraz skrypty dla studentów, wydawane przez Oficynę Wydawniczą „Humanitas”. Od 2006 roku Instytut Pedagogiki jest wydawcą własnego czasopisma naukowego - Zeszytów Naukowych „Pedagogika”. Do badań włączani są również studenci kierunku pedagogika poprzez:

- działalność w Kole Naukowym Twórczych Pedagogów, w ramach którego studenci zostali włączeni do realizacji projektu badawczego „Jakość życia seniorów w Sosnowcu; uczestniczyli także w badaniach sondażowych w ramach programu profilaktycznego „Pięś – nie jedź” oraz projektu „Identyfikacja młodzieży zagłębiowskiej ze swoim regionem”;

- publikacje naukowe, czego dowodzi przedłożony zespołowi wizytującemu Wykaz publikacji z udziałem studentów Wydziału Nauk Humanistycznych WSH w Sosnowcu, w którym odnotowano 14 studentów – autorów publikacji naukowych. Ich przedmiot odnieść można w większości do edukacji wczesnoszkolnej, edukacji dzieci o specjalnych potrzebach, edukacji artystycznej, pedagogiki społecznej, szczególnie regionalizmu.

Warto dodać, że WSH podejmuje działania na rzecz wzbogacenia programu kształcenia w ramach programu Humanitas. W ramach tego programu organizowane są cyklicznie spotkania z wybitnymi osobistościami świata nauki, polityki, kultury czy znacząco zaangażowanych w rozwój regionu. Docenić należy przy tym działania podejmowane przez Uczelnię na rzecz popularyzacji nauki i współpracy z otoczeniem społecznym. W 2011 roku zainicjowano na terenie Sosnowca autorski projekt „Seniorallia Zagłębiowskie”, który stał się cykliczną formą aktywizacji i integracji środowiska seniorów Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. W ramach współpracy z Urzędem Miejskim w Sosnowcu realizowany jest – od roku akademickiego 2010/2011 – projekt „Przez praktykę do zawodu – Program Praktyk Pedagogicznych w Wyższej Szkole Humanitas”, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Istotą projektu jest realizacja – w kooperacji z Gminą Sosnowiec – praktyk dla studentów kierunku pedagogika, specjalność zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne.

Instytut Pedagogiki WSH, w porozumieniu z Zespołem Szkół Specjalnych nr 4 w Sosnowcu oraz Centrum Usług Socjalnych i Wsparcia w Sosnowcu, utworzył środowiskowy Instytut Twórczej Integracji, którego celem jest opracowanie optymalnych form wsparcia i profilaktyki w odniesieniu do rodzin i osób zagrożonych destabilizacją rozwoju. Ponadto wraz z Wydziałem Polityki Społecznej UM w Sosnowcu opracował innowacyjne strategie profilaktyki przemocy wobec małego dziecka, określone ogólnym tytułem „Kraina Świetlików”. Współrealizuje także projekt poświęcony doskonaleniu jakości oddziaływań interwencyjnych i wspomagających wobec rodzin i ofiar przemocy. Jego efektem jest

powołanie Regionalnej Koalicji na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, skupiającej 41 przedstawicieli miast Śląska, reprezentujących Zespoły Interdyscyplinarne i środowiska odpowiedzialne za rozwiązywanie problemów przemocy rodzinnej. Zainicjował również współpracę z placówkami terapii uzależnień w sześciu miastach regionu (Sosnowiec, Siemianowice Śląskie, Tarnowskie Góry, Gliwice, Zabrze, Bytom). Efektem współpracy jest realizacja projektu poświęconego opracowaniu optymalnej formy kształcenia studentów kierunków ochrony zdrowia w zakresie metodyki terapii i profilaktyki uzależnień behawioralnych. Po zakończeniu tych działań powstanie program uzupełniający kształcenie studentów, także na kierunku pedagogika. Instytut Pedagogiki wraz z Instytutem Twórczej Integracji realizuje projekt „Mówimy NIE na uzależnieNIE”, zorientowany na profilaktykę uzależnień w środowisku szkolnym, w ramach którego prowadzone są aktywne zajęcia z uczniami modelujące ich kompetencje. Z inicjatywy Instytutu Pedagogiki, w ramach zadania publicznego „Bezpieczna i przyjazna szkoła – projekty upowszechniające i wzmacniające wybrane działania bezpiecznej szkoły, w szczególności projekty edukacyjne w gimnazjach” (realizowanego przez Ministerstwo Edukacji Narodowej) utworzona została Akademia Rodzinna Humanitas, która jest formą profilaktyki edukacyjnej skierowaną do uczniów i rodziców szkół gimnazjalnych. Pracownicy Instytutu Pedagogiki uczestniczą także w projekcie edukacyjnym „Latający uniwersytet” adresowanym do uczniów szkół ponadgimnazjalnych z terenu Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego. W ramach projektu nauczyciele akademicy zatrudnieni w Instytucie odbywają regularne wykłady i zajęcia warsztatowe na tematy pedagogiczne i psychologiczne w szkołach i placówkach edukacyjnych regionu. Ponadto uczestniczą w przygotowywaniu i programie „Misja Magister” (cykl wykładów otwartych dla młodzieży odbywających się w siedzibie Wyższej Szkoły Humanitas) oraz pełnią rolę komentatorów problematyki pedagogicznej - na potrzeby periodyków lokalnych wydawanych przez uczelnię (portali „Wiadomości Zagłębia” i „Studuj w Sosnowcu”) oraz innych mediów o zasięgu lokalnym, regionalnym i ogólnokrajowym. Instytut Pedagogiki jest współorganizatorem, odbywającego się od 2005 roku w Sosnowcu, Festiwalu Wiedzy i Umiejętności – cyklicznej imprezy popularnonaukowej, adresowanej do uczniów szkół ponadgimnazjalnych i mieszkańców regionu, której celem jest upowszechnianie najnowszych osiągnięć w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych.

Jak z powyższego wynika, współpraca naukowo - badawcza Instytutu Pedagogiki z instytucjami z otoczenia społecznego jest zaawansowana, co znajduje także odzwierciedlenie w procesie kształcenia studentów kierunku pedagogika.

Studenci wizytowanego kierunku mogą brać udział w badaniach naukowych prowadzonych na Uczelni. Większość studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA posiadała informację o takiej możliwości stwierdzili jednak, że nie angażują się oni w badania naukowe m.in. z powodu codziennych obowiązków zawodowych.

W latach 2010 – 2012 studenci byli współautorami 12 publikacji naukowych.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴ - ZNACZACO Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Badania prowadzone w Instytucie Pedagogiki mają ograniczony zakresowo charakter w stosunku do założonych efektów kształcenia lokowanych w obszarach kształcenia – nauk społecznych oraz nauk humanistycznych, głównie jednak dziedzin kształcenia. Natomiast dorobek naukowy poszczególnych nauczycieli akademickich, w większości, umożliwia realizację programu kształcenia i założonych efektów kształcenia. Powyższe dowodzi niskiej koherencji między przyjętymi w Instytucie Pedagogiki kierunkami badań a indywidualną aktywnością naukowo – badawczą nauczycieli akademickich. We współpracy międzynarodowej uczestniczy stosunkowo mała liczba nauczycieli akademickich. Do badań efektywnie włączani są studenci. Trudno jednak wnosić o umiędzynarodowieniu procesu kształcenia studentów. Na podkreślenie i wysoką ocenę zasługuje natomiast zaawansowana współpraca z instytucjami z otoczenia społecznego.

7. Wspieranie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez uczelnię.

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów;

Zasady rekrutacji na studia w Wyższej Szkole Humanitas w Sosnowcu uchwała Senat WSH w formie Uchwały każdorazowo z wyprzedzeniem roku akademickiego. Kandydaci na studia na kierunek pedagogika, zarówno na studia I jak i II stopnia przyjmowani są bez egzaminów wstępnych, a o przyjęciu na studia decyduje kolejność zgłoszeń. Pedagogika jest kierowana do osób, które legitymują się świadectwem ukończenia szkoły średniej oraz świadectwem dojrzałości, interesujących się psychologią, biologią, historią, problematyką oświaty i wychowania. Studia dają kwalifikacje do pracy z dziećmi, młodzieżą, osobami dorosłymi i starszymi w placówkach szkolnych i pozaszkolnych w kraju i zagranicą. Zasady nie selekcionują kandydatów, ale też nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów, są przejrzyste i dostępne w formie papierowej i elektronicznej.

W opinii studentów wizytowanego kierunku liczba rekrutowanych kandydatów na kierunek pedagogika jest adekwatna do bazy dydaktycznej Uczelni, pojedyncze problemy pojawiają się podczas pierwszych zjazdów kiedy sale wykładowe i ćwiczeniowe są przepełnione.

2) system osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen; S

Studenci mają możliwość zapoznania się z oceną swoich prac zaliczeniowych, lecz także z uzasadnieniem, co pomaga im w naprawieniu swoich błędów lub nadrobieniu braków w wiedzy i umiejętnościach. Wykładowcy na większości zajęć starają się, aby na ocenę końcową składało się kilka elementów, by w ten sposób nakłonić studentów do systematycznej pracy i umożliwić im zapracowanie na ostateczną ocenę przez cały semestr.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA stwierdzili, że system oceny osiągnięć jest obiektywny i przejrzysty, jedynie studenci II roku studiów II stopnia stwierdzili, że w trakcie studiów spotkali się z przypadkami nieobiektywnej oceny ich osiągnięć, jednakże po zgłoszeniu sprawy władzom wydziału sytuacja została rozwiązana.

Z opinii studentów przedstawionej w trakcie spotkania z ZO PKA wynika, że studenci mają dostęp do swoich prac zaliczeniowych i mogą również uzyskać informację zwrotną o popełnionych błędach.

Ogólne zasady dotyczące zaliczania przedmiotów objętych programem kształcenia zawarte są w Regulaminie Studiów Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu, natomiast zasady szczegółowe przekazywane są studentom na pierwszych zajęciach przez nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za realizację konkretnego przedmiotu.

Z opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA wynika, że w trakcie zajęć mogą oni osiągnąć zakładane efekty kształcenia przypisane dla konkretnego przedmiotu, które następnie sprawdzane są na egzaminie.

3) struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów;

Uczelnia włączyła się do współpracy w ramach międzynarodowego programu Erasmus. Studenci mogą skorzystać z pomocy Biura Współpracy z Zagranicą działającego w Wyższej

Szkole Humanitas. Studenci wyjeżdżając otrzymują granty, które pozwalają im na pełne utrzymanie się podczas studiów. Studenci mają możliwość wyjazdu na praktyki zagraniczne. Mogą także uczestniczyć w konferencjach naukowych organizowanych przez uczelnię.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA posiadali informację o możliwości skorzystania z wymian studenckich, jednakże w większości przypadków nie korzystają z takiej możliwości, głównie ze względu na swoje codzienne obowiązki zawodowe. Z dokumentów przedstawionych przez Uczelnię wynika, że studenci nie korzystają z możliwości wymian studenckich. Uczelnia w ramach programu Erasmus oferuje studentom możliwość wyjazdu na uczelnie partnerskie na Ukrainie, Słowacji oraz we Włoszech.

- 4) system pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

System opieki materialnej Wyższej Szkoły Humanitas w Sosnowcu unormowany jest przez *Regulamin pomocy materialnej dla studentów Wyższej Szkoły Humanitas* wprowadzony *Zarządzeniem Rektora WSH nr R/06/2011 z dnia 1 października 2011 r.* Świadczenia pomocy materialnej w Wyższej Szkole Humanitas przyznawane są w formach przewidzianych w *art. 173 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.). Regulamin pomocy materialnej WSH nie określa wystarczająco precyzyjnie, szczegółowego trybu przyznawania świadczeń w zakresie, powierzenia odpowiedzialności właściwym organom, w obszarze orzekania o przyznawaniu określonych świadczeń. Jednakże analiza dokonana w trakcie wizytacji wskazuje, że funkcjonujące w tym zakresie rozwiązania są zgodne z Ustawą. Komisja Stypendialna rozpatruje wnioski o przyznanie stypendium socjalnego, specjalnego oraz zapomogi, a Odwoławcza Komisja Stypendialna rozpatruje wnioski dotyczące przyznania stypendium rektora oraz odwołania od decyzji Komisji Stypendialnej, jednak rekomenduje się doprecyzowanie tych kwestii na poziomie regulaminu. Zarówno w Komisji Stypendialnej jak i Odwoławczej Komisji Stypendialnej studenci stanowią większość składu.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA posiadali informacje dotyczące indywidualizacji programu kształcenia, w formie przedmiotów obieralnych, a także IOS i ITS. W opinii studentów przedmioty obieralne oferowane przez Uczelnię są uruchamiane i pozwalają na rozwijanie ich zainteresowań.

W opinii studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA władze odpowiedzialne za sprawy studenckie są dostępne w godzinach odpowiadających studentom.

Na wizytowanym kierunku wykorzystywane jest kształcenia na odległość i na dzień dzisiejszy z wykorzystaniem kształcenia na odległość prowadzony jest przedmiot „Wprowadzenie do psychologii”.

Z informacji przedstawionych przez studentów wynika, że informacje zawarte w sylabusie są dla nich znane i przydatne.

Studenci z wizytowanego kierunku czynnie uczestniczą w działaniach Koła Naukowego Twórczych Pedagogów przedstawiciele koła wyrazili opinię, że każdorazowo mogą liczyć na pomoc i wsparcie ze strony nauczycieli akademickich, a w wiele akcji organizowanych przez koła nauczyciele akademicy włączają się z własnej woli.

Na Uczelni funkcjonuje również studenckie radio Humanitas, które jest radiem internetowym, i w którego realizacji mogą brać udział wszyscy studenci Uczelni, a także Akademicki Związek Sportowy.

Studenci studiów niestacjonarnych w trakcie spotkania zwrócili uwagę na fakt, że ich plan zajęć nie przewiduje dłuższej przerwy, co skutkuje brakiem czasu na spokojne spożycie posiłku. Jednakże, zaznaczyli również, że dobrą praktyką prowadzących jest na prośbę studentów zrealizowanie wykładu bez przerwy i zakończenie go 15 minut wcześniej, aby studenci mogli w trakcie 30 minutowej przerwy spokojnie zjeść obiad.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego – W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady rekrutacji nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów, są jasne i zrozumiałe dla studentów. Nie pozwalają jednak na dokonanie selekcji kandydatów, gdyż przyjmowani są wszyscy chętni. Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans, a o kolejności decyduje kolejność zgłoszeń.

2) System oceniania jest zdaniem studentów jasny i nie pozostawia wątpliwości, co do zasadności otrzymanej oceny. Studenci otrzymują informację zwrotną na temat swoich prac. System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen.

3) Uczelnia umożliwia wyjazdy studentom na stypendia i praktyki zagraniczne. Studenci nie wykorzystują możliwości wymian studenckich oferowanych przez Uczelnię, głównie z powodu codziennych obowiązków zawodowych.

4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

Wewnętrzny System Oceny i Zapewnienia Jakości Kształcenia został wprowadzony w Uczelni uchwałą nr 2/01/2008 Senatu z dnia 24 stycznia 2008 r. W Uchwale tej wskazano termin kompleksowego wdrożenia do dnia 30 września 2010 r. System ten aktualizowany był Uchwałą nr S/09/2011 Senatu z dnia 20 grudnia 2011 r., a następnie uchwałą nr S/03/2012 Senatu z dnia 17 lipca 2012 r. System ten był wyróżniony w ramach projektu „Podbeskidzka Strefa Edukacji - doskonalenie zarządzania jakością w Bielskiej Wyższej Szkole im. J. Tyszkiewicza”, realizowanego przez uczelnię z Bielska-Białej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet IV - Szkolnictwo wyższe i nauka, na podstawie umowy z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju w Warszawie. Za implementację procedur związanych z zapewnianiem jakości odpowiada Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia oraz Wewnętrzny Zespoły ds. Jakości Kształcenia. Powołane zostały także Rady konsultacyjne ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

System odnosi się do najważniejszych wymiarów funkcjonowania Uczelni, a w szczególności do: *jakości koncepcji i programów nauczania, organizacji zajęć, jakości nauczania i oceniania, jakości (kwalifikacji, predyspozycji, kompetencji) nauczycieli akademickich, jakości pomocy dydaktycznych i środowiska kształcenia oraz opieki nad studentami i warunków kształcenia.* Za zapewnienie jakości kształcenia odpowiadają: *władze Uczelni oraz poszczególnych Wydziałów i Instytutów, organizując i nadzorując proces kształcenia, nauczyciele akademicy, prowadząc zajęcia, studenci, Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia* (powołany Zarządzeniem nr R/10/2011 Rektora WSH z dnia 21 grudnia

2011 r.) oraz wewnątrzinstytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia (w Instytucie Pedagogiki powołany Zarządzeniem nr R/11/2011 Rektora z dnia 21 grudnia 2011 r.)

Do kompetencji Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia należy:

- nadzorowanie i koordynowanie pracy Wewnątrzinstytutowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia;
- nadzorowanie pracy Centrum Kształcenia Nauczycieli;
- formułowanie wniosków i rekomendacji dotyczących doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni;
- inicjowanie i organizowanie działań związanych z podnoszeniem kultury jakości kształcenia w środowisku akademickim Wyższej Szkoły Humanitas;
- opracowywanie projektów aktów prawnych i innych obowiązujących w Uczelni dokumentów odnoszących się do problematyki zapewniania wysokiej jakości kształcenia, w zakresie niezastrzeżonym dla innych organów i jednostek organizacyjnych Uczelni;
- przygotowywanie na zlecenie władz Uczelni raportów i analiz dotyczących problematyki jakości kształcenia;
- udzielanie nauczycielom akademickim pomocy i wsparcia w zakresie realizacji procedur związanych z zapewnianiem wysokiej jakości kształcenia.

Do zadań Wewnątrzinstytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia działającego w Instytucie Pedagogiki należy projektowanie i realizowanie na poziomie Instytutów działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia i monitorowanie efektów w tym zakresie, a w szczególności:

- dokonywanie kompleksowej analizy planów i programów studiów kierunków prowadzonych w ramach danego Instytutu;
- zatwierdzanie tematów prac dyplomowych realizowanych w ramach danego Instytutu;
- kontrolowanie jakości prac dyplomowych, a w szczególności dokonywanie okresowych analiz prac dyplomowych;
- analizowanie dokumentacji z przeprowadzonych w Instytucie hospitacji zajęć dydaktycznych oraz formułowanie wniosków i zaleceń z tym związanych;
- dokonywanie oceny jakości i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych na kierunkach prowadzonych przez dany Instytut;
- dokonywanie oceny jakości obsługi administracyjnej studentów kierunków prowadzonych w danym Instytucie;

- opracowywanie pytań na egzamin dyplomowy dla studentów kierunków prowadzonych w danym Instytucie;
- sprawowanie nadzoru nad realizacją w danym Instytucie procedur związanych z zapewnianiem wysokiej jakości kształcenia;
- prowadzenie dokumentacji związanej z realizacją w danym Instytucie procedur związanych z zapewnianiem wysokiej jakości kształcenia;
- przygotowywanie na zlecenie władz uczelni raportów i analiz dotyczących problematyki jakości kształcenia;
- udzielanie nauczycielom akademickim pomocy i wsparcia w zakresie realizacji procedur związanych z zapewnianiem wysokiej jakości kształcenia.

Powyższy Zespół ds. Jakości Kształcenia, działający w ramach Instytutu Pedagogiki WSH, powołał - zgodnie z przepisami WSZJK - Radę Konsultacyjną ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym. Rada ta działa jako ciało konsultacyjno-doradcze, służące wsparciem i pomocą kierownictwu Instytutu oraz Wewnątrzinstytutowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia w kwestiach związanych z doskonaleniem programów kształcenia zgodnie z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego. W kompetencjach tej Rady jest: *wyrażanie opinii na temat treści programów kształcenia realizowanych w danym Instytucie, wyrażanie opinii na temat potrzeb i oczekiwań środowisk pracodawców odnośnie do kwalifikacji absolwentów studiów na danym kierunku, wyrażenie opinii na temat zjawisk i tendencji na współczesnym rynku pracy.*

Wszystkie wyniki dotyczące monitorowania jakości procesu kształcenia, a także uzyskiwanych efektów kształcenia dostępne są na stronie internetowej Uczelni – www.humanitas.edu.pl

Chcąc zapewnić wysoką jakość kształcenia studentów Uczelnia:

- powołała Rady konsultacyjne ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym;
- powołała Centrum Kształcenia Nauczycieli, do zadań którego należy koordynacja działań w zakresie podnoszenia umiejętności dydaktycznych nauczycieli akademickich i organizowanie szkoleń na temat nowoczesnych metod edukacji i mierzenia efektów kształcenia;
- zaś w ramach wybranych przedmiotów stosowane są eksperckie oceny prac zaliczeniowych, dzięki czemu prace ocenione już przez nauczyciela akademickiego prowadzącego dany moduł poddawane są dodatkowej, kontrolnej ewaluacji eksperta wewnętrznego i zewnętrznego jednostki.

Wprowadzono także obowiązek zatwierdzania przez Wewnątrzinstytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia tematów realizowanych przez studentów prac dyplomowych. W ramach egzaminu dyplomowego wprowadzono Sprawdzian Kompetencyjny, którego celem jest dodatkowa weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia. Nauczycielom akademickim, najwyżej ocenionym przez studentów, przyznawane są nagrody za osiągnięcia dydaktyczne. Wprowadzony został autorski model monitorowania karier absolwentów, a także model badań ankietowych opinii studentów (studenci mają możliwość m.in. określenia trzech najbardziej cennych kompetencji, które zdobyli w ramach danego przedmiotu oraz trzech kompetencji, których nie zdobyli, a ich oczekiwali).

Wewnątrzinstytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, działający w Instytucie Pedagogiki WSH, powołał - zgodnie z przepisami Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia - Radę Konsultacyjną ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym, działającą przy Zespole. Działa ona jako ciało konsultacyjno-doradcze, służące wsparciem i pomocą kierownictwu Instytutu Pedagogiki oraz Wewnątrzinstytutowemu Zespołowi ds. Jakości Kształcenia, w kwestiach związanych z doskonaleniem programów kształcenia zgodnie z potrzebami otoczenia społeczno-gospodarczego. Do zadań tej Rady należy w szczególności:

- wyrażanie opinii na temat treści programów kształcenia realizowanych w danym Instytucie,
- wyrażanie opinii na temat potrzeb i oczekiwań środowisk pracodawców odnośnie do kwalifikacji absolwentów studiów na danym kierunku ,
- wyrażenie opinii na temat zjawisk i tendencji na współczesnym rynku pracy.

Obowiązujący w WSH wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia odnosi się w szczególności do: jakości programów nauczania; organizacji zajęć; jakości nauczania i oceniania; jakości (kwalifikacji, predyspozycji, kompetencji) nauczycieli akademickich; jakości pomocy dydaktycznych; środowiska kształcenia; opieki nad studentami.

Na procedury i mechanizmy zapewniające wysoką jakość kształcenia w WSH składają się następujące elementy.

1. Stałe monitorowanie procesu kształcenia pod kątem realizacji przez nauczycieli akademickich WSH wysokich standardów dydaktycznych oraz celów i założeń kształcenia określonych w aktach prawa powszechnie obowiązującego oraz w dokumentach wewnętrznych Uczelni - podmiot odpowiedzialny: Dziekan, Wewnątrzinstytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia.

2. Wprowadzenie i przestrzeganie w praktyce edukacyjnej standardów określających kwalifikacje nauczycieli prowadzących poszczególne formy zajęć - podmiot odpowiedzialny: Dziekan, Dział ds. Prawnych i Kadrowych, Dział Toku Studiów.
3. Wprowadzenie i przestrzeganie w praktyce edukacyjnej standardów określających liczebność grup studenckich - podmiot odpowiedzialny: Dziekan, Dział Toku Studiów, Dyrektor Instytutu.
4. Systematyczne monitorowanie jakości prac dyplomowych – podmiot odpowiedzialny: Prorektor, Wewnątrzinstytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia, Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia.
5. Stałe monitorowanie terminowości organizacji konsultacji (dyżurów) pracowników dydaktycznych – podmiot odpowiedzialny: Dziekan, Dział Toku Studiów, Dział ds. Prawnych i Kadrowych, Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia.
6. Zapewnianie studentom dostępu do informacji dotyczących toku studiów oraz stałe monitorowanie realizacji prawa do informacji w tym zakresie – podmiot odpowiedzialny: Dziekan, Dział Toku Studiów, Dział ds. Prawnych i Kadrowych.
7. Wprowadzenie funkcji opiekunów poszczególnych kierunków studiów oraz stałe monitorowanie jakości ich pracy – podmiot odpowiedzialny: Dziekan, Dział Toku Studiów, Dział ds. Prawnych i Kadrowych.
8. Stworzenie warunków do rozwoju studenckiej aktywności naukowej i społecznej poprzez wspieranie działalności kół naukowych i innych organizacji studenckich – podmiot odpowiedzialny: Dyrektor Instytutu, opiekunowie kierunków, Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia.
9. Dokonywanie okresowych ocen nauczycieli akademickich – podmiot odpowiedzialny: Rektor, Dyrektor Instytutu.
10. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji nauczycieli akademickich poprzez szkolenia kardy – podmiot odpowiedzialny: Rektor, Dyrektor Instytutu, Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia.
11. Systematyczne monitorowanie opinii studentów na temat jakości kształcenia poprzez prowadzenie badań ankietowych w środowisku studentów - podmiot odpowiedzialny: Dział Toku Studiów, Dyrektor Instytutu.
- 12.. Hospitacje zajęć dydaktycznych i ich znaczenie w wewnętrznym systemie zapewniania jakości kształcenia.

13. Regularna ocena programów studiów dokonywana przez Radę Wydziału oraz Dyrektorów Instytutów i służąca jego doskonaleniu – podmiot odpowiedzialny: Rada Wydziału, Wewnątrzinstytutowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia.
14. Wprowadzenie i przestrzeganie w praktyce zarządzania uczelnią standardów w zakresie gromadzenia i analizy informacji dotyczących wewnętrznej oceny jakości kształcenia oraz ewaluacji systemu zapewniania jakości kształcenia - podmiot odpowiedzialny: Prorektor ds. Nauki, Dydaktyki i Współpracy z Otoczeniem Społecznym.
15. Opis procedur określania efektów kształcenia oraz monitorowania ich realizacji, w tym opis udziału interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie określania i weryfikacji zakładanych efektów kształcenia.
16. Opis sposobów potwierdzania efektów na każdym etapie kształcenia.
17. Opis mechanizmów mających na celu doskonalenie programu kształcenia i jego efektów.
18. Opis procedur monitorowania karier absolwentów.
19. Opis systemu zapobiegania zjawiskom patologicznym, związanym z procesem kształcenia.

Na podstawie powyższego można przyjąć, iż w WSH została wypracowana przejrzysta struktura systemu zarządzania kierunkiem pedagogika, studia I i II stopnia. Dokonana analiza dokumentacji – stosownych zarządzeń Rektora WSH, uchwał Rady Wydziału Nauk Humanistycznych WSH, protokołów z posiedzeń oraz rocznych sprawozdań Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, protokołów z posiedzeń oraz rocznych sprawozdań Wewnątrzinstytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, protokołów z posiedzeń Wewnątrzinstytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Rady Konsultacyjnej ds. współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym, a także kart oceny: prac dyplomowych, planów i programów studiów na kierunku pedagogika, raportów z monitorowania karier absolwentów na rynku pracy, sprawozdań z dokonanej przez studentów oceny nauczycieli akademickich oraz kart hospitacyjnych – potwierdza zaawansowany charakter Wewnętrznego Systemu Zapewniania Wysokiej Jakości Kształcenia w WSH, a więc systematycznej oraz kompleksowej oceny i analizy na rzecz doskonalenia programu kształcenia na kierunku pedagogika.

- 2) w procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

W 2012 roku Instytut Pedagogiki powołał Radę Konsultacyjną ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym, która działa przy Wewnątrzinstytutowym Zespole ds. Jakości Kształcenia. W skład Rady weszli przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego uczelni reprezentujący organizacje i instytucje lokalne i regionalne szeroko rozumianej sfery edukacji, wychowania i opieki między innymi: dyrektorzy szkół i przedszkoli, przedstawiciele MOPS, sądów, policji i innych instytucji z Polski i Czech. Celem powołania Rady było wypracowanie przez jej członków wspólnego stanowiska dotyczącego wymaganych przez pracodawców kompetencji, wiedzy i umiejętności, jakie powinni posiadać absolwenci kierunku pedagogika w Wyższej Szkole Humanitas, trafiający na rynek pracy. Głównymi celami działalności Rady jest:

- dokonywanie analizy i wyrażenie opinii na temat projektu opisu efektów kształcenia dla kierunku pedagogika prowadzonego na Wydziale Nauk Humanistycznych Wyższej Szkoły Humanitas na poziomie studiów I i II stopnia oraz dla kierunku pedagogika projektowanego dla Wydziału Zamiejscowego Wyższej Szkoły Humanitas we Vsetinie (Czechy) na poziomie studiów I stopnia;

- dokonywanie analizy i wyrażenie opinii na temat planu i programu studiów dla kierunku pedagogika prowadzonego na Wydziale Nauk Humanistycznych Wyższej Szkoły Humanitas na poziomie studiów I i II stopnia oraz dla kierunku pedagogika projektowanego dla Wydziału Zamiejscowego Wyższej Szkoły Humanitas we Vsetinie (Czechy) na poziomie studiów I stopnia;

- wyrażenie opinii na temat potrzeb i oczekiwań środowisk pracodawców odnośnie do kwalifikacji absolwentów studiów kierunku pedagogika prowadzonego na Wydziale Nauk Humanistycznych Wyższej Szkoły Humanitas na poziomie studiów I i II stopnia a szczególnie kierunku Pedagogika projektowanego dla Wydziału Zamiejscowego Wyższej Szkoły Humanitas we Vsetinie (Czechy) na poziomie studiów I stopnia;

- wyrażenie opinii na temat zjawisk i tendencji na współczesnym rynku pracy w Polsce, a szczególnie w Czechach dla absolwentów kierunku Pedagogika i ich związków z profilem kształcenia;

- wspieranie Instytutu Pedagogiki Wyższej Szkoły Humanitas oraz Wewnątrzinstytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia w sprawach związanych z podnoszeniem jakości kształcenia na kierunku pedagogika prowadzonym na Wydziale Nauk Humanistycznych Wyższej Szkoły Humanitas na poziomie studiów I i II stopnia oraz na kierunku pedagogika projektowanym dla Wydziału Zamiejscowego Wyższej Szkoły Humanitas we Vsetinie (Czechy) na poziomie studiów I stopnia.

Wywiązywanie się Radę Konsultacyjną ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym ze swoich zobowiązań jest udokumentowane w protokołach wspólnych posiedzeń z Wewnątrzinstytutowym Zespołem ds. Jakości Kształcenia. Za uwzględnienie rekomendacji Rady w procesie projektowania programu studiów na kierunku Pedagogika jest Wewnątrzinstytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, który dokonuje ewaluacji programu kształcenia na kierunku pedagogika.

Program kształcenia na kierunku pedagogika jest również weryfikowany na podstawie wyników badań preferencji pracodawców województwa śląskiego, które przeprowadzone zostały przez Centrum Karier i Promocji Studentów Wyższej Szkoły Humanitas w dniach 1 – 25 kwietnia 2012 roku. Celem badania było poznanie opinii respondentów na temat znaczenia w procesie rekrutacji takich czynników, jak płeć, znajomość przez kandydatów do pracy języków obcych, staż pracy kandydata. Celem badania było ponadto określenie profilu absolwenta, który jest przygotowany do podejmowania samodzielnych działań zawodowych.

Ankiety przesłano do 310 firm i instytucji działających na terenie województwa śląskiego, funkcjonujących w następujących branżach: 1) edukacja/szkolnictwo, 2) handel hurtowy i detaliczny, 3) przetwórstwo przemysłowe, 4) budownictwo, 5) ochrona zdrowia i pomoc społeczna, 6) transport, gospodarka magazynowa i łączność, 7) hotele i restauracje, 8) rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, 9) pośrednictwo finansowe, 10) administracja publiczna, 11) wymiar Sprawiedliwości, 12) służby mundurowe, 13) media i komunikacja społeczna. Wyniki badań, po uprzednim opracowaniu i przedstawieniu w postaci raportu, przedstawiono na zebraniu Wewnątrzinstytutowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, a następnie przekazano do wiadomości pracownikom Instytutu Pedagogiki odpowiedzialnym za przygotowanie programów kształcenia dla poszczególnych modułów.

W procesie podnoszenia jakości kształcenia uwzględnia się również wyniki monitorowania karier absolwentów oraz ewaluacji zajęć dydaktycznych dokonywanej przez studentów kierunku pedagogika. Podstawowym zaś organem, który koordynuje i dokonuje ewaluacji programu kształcenia jest Wewnątrzinstytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, w skład którego wchodzi nauczyciele akademicy i przedstawiciel studentów (interesariusze wewnętrzni), wspomagany przez interesariuszy zewnętrznych w postaci Rady Konsultacyjnej ds. Kształcenia i Współpracy z Otoczeniem Gospodarczym.

Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wyrazili opinię, że na koniec każdego przedmiotu wypełniali oni kwestionariusze ankiet, w których oceniali zadowolenie z realizowanego przedmiotu oraz ze sposobu prowadzenia i podejścia do przedmiotu

wykładowcy. Studenci nie związani z działalnością Samorządu Studentów nie są zainteresowani tematyką związaną z jakością kształcenia głównie z powodu braku czasu, który w całości poświęcają na pracę zawodową.

Na kierunku pedagogika w Wyższej Szkole Humanitas w Sosnowcu organami kolegialnymi Uczelni, które uczestniczą w zarządzaniu wizytowanym kierunkiem są senat oraz Rada Wydział Nauk Humanistycznych. Zgodnie z założeniami Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia, na Uczelni powołany został Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia oraz Wewnątrzinstytutowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Studenci posiadają swoich przedstawicieli zarówno w Radzie Wydziału, jak i Uczelnianym oraz Wewnątrzinstytutowym Zespole ds. Jakości Kształcenia.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+/-	+	+/-	+/-	+
umiejętności	+	+	+	+/-	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+/-	+/-	+

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ – W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) WSH wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem pedagogika, studia I i II stopnia – *Wewnętrzny System Zapewniania Wysokiej Jakości Kształcenia w Wyższej Szkole Humanitas*. Dokonuje systematycznej i kompleksowej oceny efektów kształcenia, która jest odniesieniem dla rewizji programu studiów oraz doskonalenia jego końcowych efektów.

2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą nauczyciele akademicy i studenci jako interesariusze wewnętrzni oraz interesariusze zewnętrzni.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna		X			
6	prowadzenie badań naukowych ¹			X		
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w ocenianej jednostce można określić pozytywnie. Za silną stronę Uczelni można uznać:

- atrakcyjną ofertę edukacyjną, kształcenie na potrzeby środowiska i rynku pracy,

¹ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

- koncepcję i program kształcenia oraz zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w doskonalenie tej koncepcji,
- spójny wewnętrznie i adekwatny do zakładanych efektów (etapowych, jak i końcowych) system ich weryfikacji składający się z wielu szczegółowych procedur,
- różnorodne formy i metody kształcenia, odpowiednio dobierane do zakładanych efektów,
- procedury wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

W akredytowanej jednostce istnieje jednak konieczność działań doskonalących, które powinny dotyczyć:

- włączenia większej liczby pracowników do współpracy międzynarodowej,
- większą koherencję między przyjętymi w Instytucie Pedagogiki kierunkami badań a indywidualną aktywnością naukowo – badawczą nauczycieli akademickich,
- specjalności ZEWiWP i oligofrenopedagogika nie mają w pełni pokrycia w efektach kształcenia (pedagogika niepełnosprawnych intelektualnie to dział pedagogiki specjalnej a nie pedagogiki).